

REDAKCJA
i ADMINISTRACJA
500 Est. Pereira, 849
(kwatera Aquidauana)
Telefon 3-3-4
Prenumerata roczna
W Brazylii 10000
W Argentynie 7 pod
Zagranicą 3 dotowy
Płatno w góry
Cena numeru 400
w Brazylii

ILUSTROWANA

GAZETA POLSKA W BRAZYLII

Adres do listy
i prenumerat
pionierów
GAZETA
POLSKA
Cena posta 5
1939-1940
Wydawca
Pawel Nliedon

NR. 7 KURYTYBA - S. PAULO NA NIEDZIELE DNIA 12 LUTEGO

ROK 1939

DYREKTOR: PIOTR OLIVEIRA SAPORSKI

Braterstwo Narodów obudziła katastrofa w Chile

NA GRUZACH MIAST CHILIJSKICH

NA KRÓTKIEJ FALI

Wiadomości, nadchodzące z Chile, są w dalszym ciągu pełne grozy — jeszcze żadna z klęsk elementarnych nie przyniosła takich szkód na tutejszą kontynencję, jakich ofiarą padły zamorskie i kwitnące prowincje w dolinach rzek Nuble i Bio-Bio.

Poszły w gruzy nie tylko większe i mniejsze miasta, gęsto w owych stronach rozsiane, ale i pomniejszych miejscowości. W niektórych stronach niszczenia płonęły na polach, nie ma kto zbierać pszenicy, kartofli, wino, bo wszyscy wieśniacy zginęli w katastrofie lub zostali ranni.

Gdy oglądać pisma argentyńskie, które wysłały umysłnych sprawozdawców na teren katastrofy, przesuwają się przed oczyma obraz prawdziwie dantejski. Porozpadały się w gruzy potężne kamienie, jakby ktoś zgniół w dłoni pudełko od zapalnic. Drogi splekane od wstrząsów i porywane zrygawkami i szczylnymi. W całych dzielnicach Concepción i Chillan nie został dosłownie kamień na kamieniu. Kościół parafialny w Chillan przedstawia taki sam widok, jak obrazek obok: kupa gruzów, a wśród nich potłuczone deski i belki. Katedra w Concepción została się częściowo, ale z pochylonymi wieżami — tak, że trzeba było wysadzić ją dynamitem, gdyż groziła zawaleniem się.

Rząd chilijski oblicza, że do odbudowania zniszczonych miejscowości trzeba 2 i pół biliona pezów. Prawda, że bez chilijskich stracił silno na wartości skutkiem rewolucyj, jakie panowały tam przed 8-tniu laty. Pez stoi nie wiele wyżej od franka francuskiego (1 pez chil. — około 600 rejów), ale w każdym razie kwota półtora tysiaka milionów milrejów, potrzebna do odbudowy Chile, mówi do nas sama za siebie.

Władze chilijskie stanęły na wysokości zadania i skuteczna ich działalność świadczy, że republika południowego Oceanu Spokojnego jest dobrze zorganizowana. Masy wojska i ludności cywilnej porządkują gruz i grzebią zwłoki. Nie dopuszczono do chorób zakaźnych ani rabunków.

Na terenach nawiedzonych ustawiła wszelkie życie przemysłowe i handlowe. Pieniądz nie ma tam

żadnej wartości. Choćby płacić worem pieniędzy, nie kupimy zapiek, chleba, mąki, soli — bo sklepy wywieziony z towarów, zarekwirował je rząd. Wszystko, czego trzeba, ludność otrzymuje darmo w magazynach rządowych. Na placach funkcjonują wielkie kuchnie rządowe, które rozdają posiłki rano, w południe i wieczorem. Za mieszkania służą ludzimi namioty.

Pomoc innych narodów

Skoro tylko stał się wiadomy rozmiar nieszczęścia, zaczęły się międzynarodowy ruch pomocy dla Chile. Europejskie i północnoamerykańskie czerwone krzyże, organizacje społeczne, banki i rządy pospieszyły z ofiarami.

Na kontynencie tutejszym pierwsza stanęła z pomocą samarytańska Argentyna, jako najbliższa, gdyż sąsiaduje z Chile. Posłała tym śladem i Brazylija, wysławszy w ub. tygodniu samoloty ze środkami lekarskimi. W zorganizowaniu pomocy wzięło wybitny udział zjednoczenie prasy brazylijskiej, co świadczy pochlebnie i dodatnio o tutejszym dziennikarstwie.

W bież. tygodniu załadowywane się w Brazylii cały okręt, umyślnie do tego celu przeznaczony, aby przewiózł tutejsze ofiary do Chile. Inicjatywę do tego doniosłego dzieła dał prez. Getulio Vargas. Statek będzie załadowany cukrem, kawą, mięsem suszonym, materiałami bawełnianymi, ubraniami, cygarami itd. Wyjedzie on z Rio dnia 12.2. W Santos zabierze po drodze ofiary paulistańskie, a dnia 14.2. zawinie do Paranaguá, gdzie załaduje kartofle i herwę łącznej wartości 50 tys. milrejów, jako „dar Parany”, z rozporządzenia interwentora Manoela Ribasa. Z portów Sta. Cat. i RGrS odpłynie statek do B. Aires, a tam towary brazylijskie będą przeładowane do pociągów, które dowiozą je przez Kordyliery do Chile.

Międzynarodowa pomoc dla Chile jest pękiem jasnego blasku, który rozświetla drogi ludzkości, idącej znojnij ku lepszemu jutru. Budzi ona wiarę w człowieka i jego dobroć. Dużo to warte w czasach faszystów i międzynarodowych nieufności.

Trzęsienie ziemi objęło trzy prowincje chilijskie: Nuble, Maule i Concepción, rozwinięte gospodarczo i gęsto zamieszkane — stąd tak wielka liczba ofiar. Chillan, jedno z najbardziej dotkniętych miast, leży w Nuble, liczyło z górą 20 tys. mieszk., odbywały się tu „targi sobotnie”, znane na szerokiej okolicy. Miasto posiadało młyny, stolarnie, cegielnię, fabryki obuwia, kapełuszy, browar. Chillan uległo nie po raz pierwszy zniszczeniu. Przed 102 laty, w 1837 r. nawie-

dziła je również katastrofa trzęsienia ziemi, po której miasto rozbudowało się w odległości 3 km. od pierwotnej siedziby. — Concepción, stolica prowincji, jest siedzibą biskupstwa, liczyło 100 tys. mieszk., czyli równało się Kurtybie. W odległości 15 km. port morski Talcahuano, w okolicy leżne kopalnie węgla do-brego gatunku. W mieście stała duża rafineria cukru, fabryka porcelany, biura kopalń węglowych. Przemysł żelazny, drzewny, tkacki. Concepción doznało zniszc-

zenia od trzęsienia ziemi w 1751 r. Przeniosło się na inne miejsce i w ciągu półtora setki lat rozbudowało się na duże miasto, aż w ciągu jednej straszliwej nocy zniknęło znowu niemal całe miasto z powierzchni ziemi!

Obrazek powyższy został zdjęty na ruinach Concepción. Wyjmujemy go z ilustracji argentyńskich. Na tym miejscu stał 2-piętrowy dom murowany, pozostała po nim kupa gruzu.

Cała Katalonia w ręku powstańców

Po przejściu Barcelony z rąk republikańskich do powstańców, dopełnił się w ub. tygodniu losy Katalonii, najbogatszej części Hiszpanii, położonej w północno-wschodniej części półwyspu Pireńskiego, graniczącej od północy z Francją, a od wschodu oblanej przez morze Śródziemne.

W błyskawicznym pochodzie wojska franc. Franka zajęły najpierw Gerone, a w niedzielę dn. 5.2. weszły do ostatniego miasta w tych stronach Figueras. Republikanie nie stawiali już tu niemal oporu, cofając się bezładnie, w popłochu. Z Barcelony do Figueras jest w linii powietrznej 110 km., i przestrzeń tę wojska powstańcze odbyły w ciągu 10 dni. Z tego widać, że nie było tu żadnych działań bojowych, rządowcy nie próbowali już nawet walki.

Prezydent republiki Azana uszedł wraz z najbliższymi współpracownikami do Francji, i na u-

bieżące głowy państwa zagranicę skończyła się Hiszpania republikańska. Niektórzy z ministrów katalońskich udali się morzem do Walencji. Resztki wojsk katalońskich złożyły broń poddały się a niektóre oddziały zdołały przejść do Francji, gdzie zostały rozbrojone.

Francja graniczy obecnie na całej przestrzeni Pirenejów z Hiszpanią faszystowską. W przewidywaniu klęski rządowców wysłała ona już przed kilkudniami umyślnego posłańca do Burgos. Jest nim senator Berard, który ma za zadanie nawiązać stosunki z rządem powstańczym.

W ręku rządowców pozostała już tylko madrycka walenccka część Hiszpanii, większa coppersada od katalońskiej, lecz uboższa. Czy zdoła się ona jeszcze bronić?

Polecaj Gazetę sąsiadom

skierował. Na pierwszym miejscu stoi Szwecja (114 statków) na drugim Polska (75 statków). Jesli wszelako wziąć tonaż, czyli pojemność okrętów, to Polska stoi w ruchu gdyńskim na pierwszym miejscu z 85 tysiącami ton, gdy Szwecja wykazuje 83 tys. ton. Dalej następują po sobie: Niemcy, Dania, Norwegia, Finlandia, Estonia, Holandia, Anglia, Włochy, Łotwa, Grecja, Stany Zjedn., Francja, Panama, Jugosławia i Grecja.

17 różnych flot, reprezentujących 17 bliższych i dalszych

państw. Zastanawia nas, że do Gdyńi dobijają już nawet statki Panamy (Ameryka środkowa), a wśród tego zbiorowiska okrętów i różnokolorowych flag brak bander państw Ameryki Południowej. Brazylija posiada fletę oceanową, statki Lloyd Brazylijskiego chodzą do Europy. Podobnie znaczną jest fletka Argentyny, aczkolwiek jest ona nastawiona raczej na żeglugę rzeczną i przybrzeżną.

Może z otwarciem konsulatu brazylijskiego w Gdyńi naprawi się ten brak.

T-wo Sportowe „Juventus“
urządza w sobotę dnia 11 lutego w sali „Związków“ (dawny „Związek Polski“ przy ul. C. de Carvalho nr. 487
WIELKI BAL KARNAWALOWY
przy doborczej kapeli. Początek o godz. 10-jej wieczorem. Na zabawę zapraszamy wszystkich Członków oraz Sportowców wszystkich naszych sekcji.
Zabawmy się po junacku!
Zarząd T. W. F. „Juventus“

IMIGRACJA DO S. PAULO

Na ostatnim posiedzeniu federalnej rady imigracji i kolonizacji w Rio znalazła się na porządku dziennym sprawa imigracji do S. Paulo. Rząd paulistański widziałby chętnie imigrację portugalską i holenderską. Do S. Paulo przybył major Camara i omawiał z interwentorem dr. Adhemar de Barros sprawę imigracji do tego stanu.

Zapamiętaj
dobrze
ten
zn

Pomada Minancora
Jest to najlepsze maść, która leczy wszystkie rany na skórze ludzkiej, a ma nawet zastosowanie u bydła
NAD MINANCORĘ NIEMA LEPSZEJ POMADY
Farmacja Cruz w Avaré, stan S. Paulo wyleczyła pomadą MINANCORA wrzody, których nawet preparat 914 nie zdołał być usunąć. Pani Carolina Palhares z Joinville wyleczyła jedynym pudełkiem ranę, zadawnioną od 9 lat. Były setki podobnych wyleczeń.
POMADA MINANCORA jest w użyciu w szpitalach domach zdrowia i klinikach lekarskich.
WAŻNE Prawdziwą POMADĄ MINANCORĄ nie jest nigdy sprzedawana inaczej, jak tylko w pudełeczku oryginalnym z godłem, jak wyżej. Odrzućcie naśladowców! Żądajcie tylko MINANCORĘ prawdziwej, w pudełku oryginalnym.
Uważajcie dobrze przy zakupie!
Jest to produkt Laboratorios „Minancora“, Joinville

W GDYNI brak bander Ameryki Południowej

W miesiącu listopadzie weszło do Gdyńi 605 statków, wyjechało 595. Aby umysłowicie czytającemu odtworzyć pracę i technikę w martwe cyfry odrębnie życia, przyzwolimy już raz życie w porcie do olbrzymiej stacji kolejowej, która przepuszcza dziennie już nie dziesiątki, ani nie setki — lecz tysiące pociągów. Dwadzieścia statków wchodzi dziennie do Gdyńi i 20 statków wyjeżdża z niej co dnia. A każdy statek znaczy tyle, co dziesiątki pociągów.

Jak to tam wszystko musi być doskonale zorganizowane, jak tu każdy pracownik musi być „właściwym człowiekiem na właściwym miejscu“. Każda głowa i każda para rąk spełniają rzetelnie powierzone jej zadanie od załadowywania węgla poprzez maszynistę, majtkę, pisarza magazynowego, kapitana statku aż do naczelnika portu, który czuwa nad całością i dba, aby wszystko szło składnie.

Okręt w porcie nie odpoczywa, bo spieszą mu do dalszej podróży. Jego przeznaczeniem jest płynąć. A tu trzeba wyładować całe wagony towaru i załadować wewnątrz nowego ładunku, wzięcie węgla albo ropy, zabrać zapas świeżej wody, naprawić niedokładności w maszynach. Każdy dzień okrętu kosztuje, powiedzmy 10 tysięcy dolarów. Składają się na to płace załogi, biura i agentur kompanii okrętowej, podatki, odsetki od milionowego kapitału, jaki został włożony w statek i utrzymanie żeglugi. Dlatego statkom zależy na każdej godzinie i z tego też powodu wybierają one porty z doskonałymi urządzeniami, zapewniającymi porządek w wyładowaniu i załadowaniu, a omijają porty śpiące, zaniedbane, gdzie trzeba tracić czas.

Wyliczmy kraje, których statki zawinęły w listopadzie do Gdyńi, a uczynimy to kolejno, wedle liczby okrętów, jaką tu dany kraj

Imperial Pilsen, Atlantica Extra i Pilsen Nacional Z BROWARU ATLANTICA mają wszędzie pierwszeństwo

Wiadomości Parańskie

Podróż Interwentora

Interwentor Manoel Ribas opuścił w przeszłym tygodniu stolicę i udał się w odwiedziny do szeregu miejscowości interioru. W 7-dniowej podróży Interwentor zwiedził Ponta Grossę, Pirai, Castro i inne miejscowości.

Kap. Emanuel de Moraes wyjechał do Rio

Prezes Naczelnej Rady T. W. F. „Juventus” (dawniej Junak), kap. Emanuel de Moraes wyjechał do Rio de Janeiro wraz z rodziną. Na dworcu żegnało go grono przyjaciół i znajomych oraz przedstawiciele harcerstwa. „Gazeta do Povo” podaje, że kap. Moraes został wezwany przez wysokie władze republiki do spełnienia nowej i ważnej misji.

Kap. Emanuel de Moraes był w Kurytybie ponadto komendantem Tiro Rio Branco i szefem harcerstwa (escoteiros) w stanach Parana i Sta. Cat. Leżał mu na sercu rozwój „Juventus” i dbał o to, aby dawny „Junak” utrzymał się w nowych ramach na wysokości sporowej, uprzednio osiągniętej.

20 lat

Kurytybski dziennik „Gazeta do Povo” obchodził w piątek 3 b. m., 20-tą rocznicę swego założenia. Z tej okazji składali życzenia na ręce dyrektora zasłużonego dziennika wszyscy ci, którzy doceniają doniosłą rolę dobrej prasy. „Gazeta do Povo” w minionym 20-leciu swej pracy wywiązała się dobrze ze swego zadania i stała się jednym z pierwszych dzienników parańskich. Na ręce jej kierowników, dyrektora p. Acir Guimaraesa i redaktora p. Saporskiego Netto składamy wyrazy szczerych gratulacji.

Zapisy obokrajowców

Delegacja porządku politycznego i społecznego w Kurytybie wydała zawiadomienie, że rejestracja (zapisy) obokrajowców w Pa-

ranie, przewidziana dekretem, już została rozpoczęta. Obowiązkowi zapisania się podlegają wszyscy cudzoziemcy obojga płci w latach między 18 a 60 rokiem życia, tak mężczyźni, jak niewiasty. Mają na to rok czasu.

We wnętrzu stanęły zapisy przeprowadzają delegacje policji. Rejestracja jest obowiązkowa i bezpłatna, nie kosztuje zatem nic. Delegacja policyjna wydadzą zarejestrowanym osobom poświadczanie urzędowe, które służy za dowód prawnego pobytu w kraju.

Tylko w Kurytybie, dla osób zamieszkałych tutaj, będzie wydana książeczka tożsamości (carteira de identidade) dla cudzoziemców; koszt jej całkowity ze wszystkimi wydatkami wynosi 20 milrejsów.

Pszemica

Zbiory pszenicy w Irati i innych municypaliach dały w ubiegłym roku 20,000 worków ziarna. Jeśli liczyć według minimalnej ceny 600 rs. za kilo do przemiału a 800 rs. za kg. na nasienie, naznaczonej ostatnio przez rząd, rolnicy parańscy zarobią na pszenicy mniej więcej 750 kontów, jak podaje prasa codzienna.

Polączenie kolejowe

Guaira — Ponta Grossa

Prezydent Republiki dr. Getulio Vargas podpisał dekret, dający upoważnienie na budowę a raczej na przedłużenie linii kolejowej S. Paulo — Rio Grande aż do miasteczka Guaira na lewym brzegu rzeki Parany, niedaleko granicy z Paragwajem. Linia ta począwszy się w Ponta Grossie, pójdzie poprzez Guarapuavę, dalej na zachód aż do granicy ze stanem Mato Grosso i Paragwajem. Termin wykończenia budowy został naznaczony na 50 lat.

Paul Roulien w Kurytybie

Znajduje się w stolicy Parany brazylijski „as” kinematograficz-

Przyjacielu!

Odwiedzam Cię co tydzień, jakeśmy się umówili. Dzielę się z Tobą wiadomościami tak dobrymi jak mniej pomyślnymi, przynoszę Ci poczucie, że nie jesteś sam, ale należysz do wielkiej Rodziny.

Czy Ty ze swojej strony dotrzymujesz umowy i masz uregulowaną należność za rok 1938? Czy opłaciłeś przedpłatę na rok 1939?

Zanim dotrę do Ciebie, wymagam wiele pracy i nakładu. Drukarnia i redakcja pracują przez cały tydzień nad skrojeniem moich szat, a administracja pilnuje, abym punktualnie znalazła się w Twoim domu.

Ułatw nam pracę, uiszczaj prenumeratę regularnie i z góry. Prosi Cię o to — Twoja

GAZETA POLSKA
Caixa Postal „B”
CURITYBA, Parana

ny Raul Roulien. Znany aktor wystąpił kilka razy w kinoteatrze „Avenida”, gdzie prócz pogadanki na temat „wymarzonej” stolicy kinematografi Hollywood odśpiewał szereg utworów różnych autorów.

„Dzień Drukarzy”

Syndykat pracowników drukarskich w Kurytybie urządził dnia 7 bm. w sali „Rio Branco” (dawniej Handwerku) dzień drukarzy. Najpierw z rana odbyło się w katedrze nabożeństwo, potem w siedzibie syndykatu odsłonięto obraz Gutemberga, twórcy sztuki drukarskiej. Następnie odbył się w południe wspólny obiad, poczym nastąpiła zabawa. Za zaproszenie do wzięcia udziału dziękujemy. Nie mogliśmy skorzystać, gdyż przypadło to w przeddzień wyjścia naszego numeru, a zaproszenie otrzymaliśmy za późno, aby móc przyspieszyć pracę, związaną z wydaniem numeru.

Samochód rozbił przez podciąg

W ub. tygodniu w Paranaquá, tamtejszy wicekonsul niemiecki Julio Brand jechał nowym, świeżo zakupionym samochodem w stronę urzędu celnego, gdy na skrzyżowaniu awenidy Manoela Ribasa z toron kolejowym auto jego wpadło pod podciąg motorowy i uległo zupełnemu rozbitciu. Wicekonsul sam wyszedł, na szczęście, cało z wypadku, tylko z nieznacznymi podrapaniami. Samochód jest w takim stanie, że nie uda się go naprawić.

Nie śpi 12 lat

Zjawił się w Kurytybie przed kilku dniami urugwajczyk, imieniem Luiz Medrado Castro. Postawa przybysza za pierwszym wejściem zdradza wielkie przesiłnienie nerwowe, Luiz Medrado nie zasnął bowiem krzepiącego odpoczynku spania od 12 lat. Zatruta strzałą z łuku indianina, która zadała mu głęboką ranę w głowę, pozbawiła go snu. Od tego czasu Medrado nie zamknął oczu.

Wojna z łazikami

Policja od pewnego czasu wydatą wojnę różnym wólczgom i wagabundom, których jak po innych miastach, tak i w Kurytybie nie brak. Nowy owocny wypad policji w stronę Passeio Público i okolicę przyniósł dobry połów, bo upolowano aż 19 różnych odzieni próżniaków, wólczgomów i wagabundów. Cała ta

kompania pomaszzerowała dwójkami do kozy.

Z młotkiem na majstra

Do warsztatu szewskiego Vicente'go Fuca przychodzi klient po zamówieniu. Czeladnik, któremu była praca powierzona, nie wykończył jej z jakiejś przyczyny. Właściciel warsztatu, słusznie czy nie, zwrócił uwagę nieuczciwemu czeladnikowi, a skutek był taki, że czeladnik rzucił się z młotkiem w rękę na majstra, o mało nie rozbijając mu głowy.

Tajemnicze zabójstwo

Niedaleko Bandeirantes, znaleziono zwłoki rolnika Francisco da Silva, który został zdradziecko zamordowany przez nieznanego osobnika uderzeniem fojsoy.

Z Antoniny

58-letni Vicente Alves, mieszkaniec Faisqueirini, przybywał stale, co tygodnia do Antoniny na targ z produktami roli. Tak stało się i weszłej soboty. Naładował na łódkę banany, abacaxi, pa'mity, kilka kur i wyjechał z rana. W mieście zbył swój towar, zakupił, co mu było potrzebne i popołudniu udał się z powrotem do domu, przy dobrej pogodzie. W niedzielę wczesnym rankiem chciał jakiś inny mieszkaniec Faisqueirini pojechać do Antoniny i przybywszy na miejsce postoju łódek, ujrzał jedno z czołw wyrwone dnem do góry, a pod nim zwłoki Alvesa Kanoa, którą nieszczęśliwy przybył z miasta, znajdowała się obok, nieruszona, a w niej nieknięte zakupy. Smutny wypadek śmierci zaszedł bez świadków, łódka przewróciła się prawdopodobnie, gdy Alves przechodził ze swej kanoy na ląd, i pogrzebana pod sobą ofiarę.

Zgon

W kol. Rio dos Patos, Palmyra w Paranie, zmarł długoletni czytelnik naszego pisma śp. Józef Jankowski, licząc lat 63. Pogrzeb odbył się dn. 12 stycznia przy licznych udziałach krewnych i przyjaciół. Zwłoki pobógostawili ks. Piotr Halama. Niech spoczywa w pokoj!

W Ponta Grossie

W nocy z ab. piątku na sobotę, tuż po północy rozległy się przy ul. Santanaw Ponta Grossie strzały rewolwerowe, po których nastąpiły krzyki i jęki. Zbiegli się rzadcy przechodnie, a przed nimi uciekł z krwawego miejsca jakiś nierozpoznany cień, który brał udział w strzelaninie. Policja stwierdziła wnet, że na

Soleny występ Chóru św. Stanisława

Z okazji 12-iej rocznicy założenia Chóru w niedzielę 12-tego b. m. w Kościele św. Stanisława przy ulicy Emiliano Pernetta, o godz. 10-tej rano, odbędzie się msza solenna przy udziale Chóru czterogłosowego i akompaniamencie symfonicznej Orkiestry składającej się z 20-tu najwybitniejszych profesorów muzyki. Spiczwana będzie wspaniała Kompozycja Grubera, — pod kierownictwem D-rowskiej Heleny Skalskiej.

Na tę uroczystość zaprasza wszystkich parafian

Zarząd Chóru.

ziemi leży ranne rozwiedzione małżeństwo, znane w Ponta Grossie i sąsiedztwie. Był to solycysta Oscar Lopes Munhoz wraz z byłą żoną Terezą.

Swego czasu Lopes Munhoz był przez niejakie czas delegatem policji w Tibagy. W czasie swego pobytu tamże był on zawikłany w sprawę zabójstwa Rafaela Moliny i został uwięziony. Zdołał wszelako uciec z więzienia i wyostać się na wolność.

W tymże czasie żona jego porzuciła dom i przeniosła się do Ponta Grossy, zamieszkałszy w jednym z domów publicznych. Mąż dowiedziawszy się o postąpieniu żony, poprzysiął krwawą zemstę i dokonał swego, w opisanej powyżej scenie.

Ważną się on przez dłuższy czas, a gdy wyszedł żonę, udał się w stronę wskazanego mu domu publicznego. Nie potrzebował fatygować się do samego przybytku, gdyż w podejrzanej ulicy zastał niewierną żonę idącą pod rękę z jakimś nieznanym mężczyzną. Dał do niej kilka strzałów, które ją ciężko raniły, a równocześnie towarzyszący niewieście mężczyzna strzelił z rewolweru do napastnika, poczym uciekł.

Miejscowa policja odwozła rannych do szpitala. Rana Munhoza jest cięższej natury, Tereza natomiast znajduje się w ciężkim stanie.

Dla Valões, kol. Oco

Zawiadamiamy tamt. Czytelników, że po p. Andrzeju Walu przejął agenturę naszego pisma w kolonii p. Antoni Niedźwiedzki. Panu Walowi składamy serdeczne podziękowanie za długoletnią i wydaną współpracę i życzymy mu w nowych stronach najlepszego powodzenia. Prowadził on agenturę w sposób wzorowy, niemal wszyscy czytelnicy tamtejsi mają opłaconą przedpłatę z góry za rok 1939. Następcy jego p. Niedźwiedzkiemu powierzamy agenturę dla Oco z całym zaufaniem, wiedząc, że będzie pracował z oddaniem dla rozwoju Gazety w tamtych stronach. Pan Niedźwiedzki jest gospodarzem ogólnie znanym i poważanym w tamtych stronach, jako zasłużony przewodnik społeczeństwa. Pomagał dużo miejscowemu Twu szkolnemu, ofiarował z góry pół hektara pod dom szkolny i ogród, był skarbnikiem okręgu rolniczego należy do zarządu „Junaka” (obecnie „Juventus”), pracując wraz z młodzieżą. Czytelnicy, którzy odbierali dotychczas Gazetę z rąk p. Wala, będą ją odtąd otrzymywali od p. Niedźwiedzkiego. — Nadmieniamy, że przy stacji Valões prowadzi agenturę Gazety p. Kazimierz Siedlecki

Administracja. Kurytyba.

Pamiętniki Emigrantów

W zeszłym num. podaliśmy wiadomość lotniczą PAT o pojawieniu się „Pamiętników Emigrantów”, tom dotyczący Ameryki pldn. Wydawnictwo to jest już między nami, lecz prasy naszej zapomniano go dostarczyć, co jest przeoczeniem niewątpliwie przykrym. Bonaereński dziennik „Kurier Polski”, gdzie przypadkowo przegląnięto egzemplarz „Pamiętników” pisze tak o tym wydawnictwie:

„Emigranci opisują nietylko swoje przygody, rozczarowania i przeżycia, lecz dają też niejednokrotnie wyraz swym zapatrywaniom: na pewne sprawy, któreby z korzyścią dla Macierzy i Emigracji mogły ulec zmianie. Spraw takich jest dużo więcej i z wielkim zdziwieniem zauważyliśmy, że autorzy pamiętników pisali z pewnością wstrzemięliwością, bojąc się zapewne przykrych następstw.

„Pam Em” mają swą oryginalną cechę, że nie poprawiano nawet błędów ortograficznych, popelnionych przez niektórych autorów. — Stylu oczywiście nie zmieniono, aby przedstawić z absolutną wiernością nastroje panujące wśród emigrantów.

Z drugiej strony nie możemy nie wskazać, że pozostawienie zbyt wielkiej ilości spaczonych, obcych wyrazów czynią „Pam Em”, książką mało przejrzystą a często i niejasną, zwłaszcza dla czytelników, nie znających znaczenia tych słów.

Na końcu jeszcze jedna uwaga: „Pamiętniki Emigrantów” świadczą, jak ciężkie zadanie ma prasa polska na emigracji, jeżeli pragnie utrzymać czystość języka. Niejedni krytycy w Kraju nie zdają sobie nawet sprawy, w jakich warunkach ta prasa pracuje. Musi ona iść przebojem, nie zważając na niepoczytalne groźby i ataki. Otrzymując korespondencje w rodzaju tych, które pisał pewni autorzy — „Pamiętników Emigrantów” prasa emigracyjna pracować musi nad siły, aby pisma polskie utrzymać na należytym poziomie.”

— Kofcowa uwaga naszego bonaereńskiego kolegi jest całkiem słuszna. Dodajmy od siebie, że w tej żmudnej pracy, prasa nasza jest niedoceniana a często nawet hamowana w rozwoju.

Dr. Jozef Czaki

Przyjmuje niezamożnych chorych w Araukarii.

Okazjnie do sprzedania

dom nowy na dwa pomieszczenia ogród owocowy, szczypta, studnia, winnica, światło. Teren 11 na 62. Cena 12.000\$000, hipoteka 2.500\$000. Blizsza wiadomość alameda Presidente Taunay, 46

Administracja. Kurytyba.

ZIEMIA NA SPRZEDAŻ

2,300 akrów ziemi pod uprawę, 20 klm. od Malletu, przy drodze do Cruz Machado. Posiada las, faxinal i kapoery. Cena 25 kontów za gotówkę. Wiadomości udzieli: Dr. Ludwik Wolski, rua Brigadeiro Franco, 1488 — Kurytyba.

GABINET ELEKTRO-DENTYSTYCZNY

Lekarz dentysta — MARIAN J. GONTARSKI

Specjalność w wrywaniu i leczeniu zębów bez bólu. Technika nowoczesna sztucznych szczypek z teflonem i bez, mostki i t. d. DIATERMIA, PROMIENIE I. RAFIOLETOWE I CZERWONE. Praca szybka, dokładna, gwarantowana. Wszelka higiena. Ceny przystępne. Materiał pierwszorzędny. Uwaga: SZCZEGÓLNE SZCZEGÓŁY OD 130\$000. — Porady bezpłatne PARANA IRATI

Fazenda Ribeirão Bonito

rozsprzedaje działki dowolnej wielkości od 10 akrów powyżej, płatne w trzech rocznych ratach. Ceua za akier 135\$000 wraz z pomiarem i przepisem własności. Żadnych innych kosztów.

NAJLEPSZE ZIEMIE W DORZECZU IVAI obok kolonii federalnej Candido de Abreu. Wysokość ponad poziom morza od 500 do 800 metrów

Tytuł własności pełnej gwarancji Klimat zdrowy. To nie kolonizacja i niema agentów!

Informacji udzielają: HORACIO VARGAS — Ponta Grossa, Rua Barão do Serro Azul, 88 HRABIA LABUCHE — Candido de Abreu, Paraná

KLINIKA DENTYSTYCZNA

WINCENTY FLENIK

CHIRURG-DENTYSTA

wykonuje wszelkie prace wchodzące w zakres dentystyki **Specjalność:** Wrywanie zębów bez bólu, leczenie fistułów i innych komplikacji jamy ustnej. Wprawianie sztucznych zębów

CENY PRZYSTĘPNE

Godziny przyjęć: od 8—11 i od 1—6

Kurytyba — Rua Saldaña Marinho, 593 — Paran

Relojoaria Progresso

Praca Tiradentes, 280

Obok sklepu Pedra Demeterko

Wszelkie naprawy zegarów oraz biżuterii wykonuje się z największą punktualnością pod gwarancją firmy. — Fabryka pierścionków ślubnych.

Ceny bezkonkurencyjne. Uprasza się uważać na firmę. **RELOJOARIA PROGRESSO** — Pr. Tiradentes, 280 — Telefon 2466 **Kupuje złoto, placąc najwyższe ceny, upoważniony przez Bank Brazylijski**

DR J. GELBERT

ADWOKAT

Sprawy cywilne i handlowe, ściągania należności, naturalizacja, uprawnienie pobytu cudzoziemców w Brazylii, legitymacja ziem przed rzędem parańskim. — Ceny przystępne. — Mówi się po polsku. — Przyjmujemy sprawy z interioru. **BIURO: Rua Pedro Ivo nr. 211 Kurytyba**

MALA REAL INGLEZA

ROYAL MAIL LINE

Sprzedaje się sztykarty 3-iej klasy do Europy, jak: do POLSKI, ŁÓTYW, i ITWY, ESTONII, CZECHOSŁOWACJI, JUGOSŁAWJI, AUSTRJI, RUMUNJI, BESARABJI etc.

BATY ODJAZDU OKREŚLONYCH Z SANTOS

DO MONTEVIDEO I BUENOS AIRES
H. CHEFTAIN 14 lutego
ALMANZORA 21 lutego
H. PRINCESS 28 lutego
ASTURIAS 5 marca
H. BRIGADE 14 marca
ALCANTARA 25 marca
H. PATRIOT 28 marca
H. MONARCH 11 kwietnia

ZE SANTOS DO EUROPY
ALCANTARA 13 lutego
H. MONARCH 20 lutego
ALMANZORA 4 marca
H. CHEFTAIN 6 marca
ASTURIAS 13 marca
H. PRINCESS 18 marca
ALCANTARA 3 kwietnia
H. BRIGADE 3 kwietnia
H. PATRIOT 29 kwietnia

MILLER, GODDARD & CIA LTDA
Rua Libero Badaró, 95 S. Paulo

lub **ROYAL MAIL AGENCIES (BRAZIL) LIMITED**
Río de Janeiro Cx. p. 21 Santos Cx. p. 366

LICYTATOR URZĘDOWY STANU PARANA

FRANKLIN SOARES JUNIOR
Rua Mar. Deodoro nr. 396

Biuro otwarte od 9 do 11 i pół z rana oraz od 13 do 18 po poł. Przyjmujemy do sprzedaży na licytacji: towary, tkaniny, płótna, drobiazgi, maszyny, narzędzia do domowego użytku, radio, biżuterię zegarki, żelazo, wszelkie narzędzia, automobile, książki, meble pińiorowe i imburowe,

ACADEMIA SUPERIOR DE COMERCIO DO PARANA

PARAŃSKA WYŻSZA SZKOŁA HANDLOWA

FISKALIZOWANA PRZEZ RZĄD FEDERALNY

Zawiadamiamy zainteresowanych, że rozpoczęliśmy już kurs przygotowawczy, egzaminy odbędą się w 2-giej połowie lutego. — Przyjmujemy uczniów i uczennice, począwszy od 12 roku życia.

Kursy buchalteryjne i bankowe (Guarda - livros e Perito-Contadores).

NAJLEPSZA SZKOŁA HANDLOWA W PARANIE

R. Com. Araujo, 276 — Telefon 1-15-3 — Kurytyba

Z S. Paulo i Rio

Filia „Gazety Polskiej“ w S. Paulo:
J. M. HOLESKI
rua João Teodoro nr. 194

Min. Oswaldo Aranha zwiedził Bahię

Zawiał do Bahii statek, na pokładzie którego uda się do Stanów Zjedn. minister Oswaldo Aranha. Dostojak państwowy skorzystał z krótkich chwil postraju i udał się samochodem do Lobato, gdzie stwierdzono wytrysk nafty. Minister zabrał z sobą próbkę ropy i zapowiedział, że poczyni kroki, aby ze Stanów Zjedn. nadeszły najnowsze urządzenia wiertnicze. Na głębokości 124 metrów natrafiono nowy zapas ropy.

Ruch okrętowy w Santos w 1938 r.

Santos ma doskonałe położenie, gdyż jest portem najbardziej rozwiniętego z brazylijskich stanów a równocześnie leży na rucie statków, krążących między Europą i Stanami Zjedn. z jednej a Argentyną z drugiej strony. Rzadki też okręt, przybywający na Atlantyk południowy, aby nie zawinął do Santos.

W roku ub. przepłynęło przez port Santos 3,600 statków, czyli po setce dziennie. Blisko połowa okrętów, to statki brazylijskie, w większości przybrzeżne, następują po nich okręty angielskie, amerykańskie, niemieckie, włoskie, francuskie, polskie itd.

Jak donosi dziennik „O Est. de S.P.“ w dniu 1.2, w ciągu roku 1938 wysiadło w Santos 44 tysiące pasażerów, wyjechało stąd 22 tys. osób, a 133 tysiące podróżnych przejechało w ruchu transytowym. Portugalczyków przyjechało 3,400 osób, wyjechało 1620. Japończyków przybyło 2,850, odjechało 1,140. Anglicy: przyjazd 1,020, wyjazd 1,170. Niemcy: przyjazd 1,960, wyjazd 3,020. Włosi: przyjazd 1980, wyjazd 1,640. Polacy są włączeni w rubrykę „inni“, wobec czego liczby ich ruchu w Santos nie są nam znane. Najwięcej przybyło do Santos Austriaków, bo 28 tysięcy, widocznie uciekinierzy, prawdopodobnie żydzi wiedzący.

Tajemnicze zajście w świątłone

W okolicy dworca Luz w S. Paulo znaleziono w tych dniach człowieka z podziurawioną głową, chrapiącego smacznie w samochodzie ciężarowym, przeznaczonym do obsługi nocnej. Rany nie były widocznie głębokie, skoro nie przeszkadzały we śnie. W pierwszej chwili sądzono, że to może szofer, który był sobie usnął i nie bardzo nawet wiedział

Drukarnia „Baltica“ w S. Paulo

Wykonuje druki we wszystkich językach Bilety wizytowe, handlowe, listy i koperty firmowe, blankiety, cyrkularze, plakaty, zaproszenia ślubne, katalogi, wogóle wszelkiego rodzaju druki. Pozamiejscowym wysłała próbki druków za nadesłaniem na koszt przesyłki. Adresować: TIPOGRAFIA BALTICA Alexandre Bumbilis Rua João Theodoro, 194 — SÃO PAULO Tel. 4-2640

o tem że go łazki jakieś tak sprawiły. Przy bliższych badaniach okazało się, że człowiek nie ma nie wspólnego z autem, w którym go znaleziono, jest pracownikiem handlowym a rany w głowie są zadane tym, że łaznym narzędziem. Ranny złóżł winę za swój stan na jakieś czary. Drzemał — powiada — w samochodzie, gdy wtem wśród ciemnej nocy ukazała się nad nim jakaś czarna postać i zadawała mu rany w czaszkę. Po dalszych zachodach prawda wyszła, jak oliwa, na wierzch. Ową czarną postacią była narzeczona ofiary. Umówił się tu z nią na pogawędkę o terminie ślubu. Ślub ten odwodził się już od długich miesięcy, i narzeczeni nie mogli widać przyjąć do zgody — skoro ich gruchanie miłosne zakończyło się w taki sposób. Czy po takim zajściu ślub się odbędzie, kronika policyjna milczy, a my pozwolimy sobie wyrazić powątpiewanie.

Poczta w S. Paulo

Poczta w S. Paulo sprzedawała w ub. r. znaczków pocztowych za 38 i pół miliona milrejsów. Cyfra ta świadczy sama przez się o wielkim ruchu, jaki poczta paulistańska ma do pokonania. Skrzynki pocztowych (caixas postais) posiada poczta główna 4,620 i wszystkie są zajęte. W ostatnim czasie zreorganizowano sprzedaż znaczków pocztowych na poczcie głównej przez otwarcie większej liczby okienek, co przyczyniło się do usunięcia natłoku w tym dziale.

NAJWIĘKSZE ODKRYCIE dla Kobiet

FLUXO-SEDATINA

(REGULATOR WIEKÓW)

Kobieta nie będzie wyczuć cierpienia

W 2 godzinach ustają kolki maciczne.

Środek zastosowywany się przy upławach, bólach perjodycznych, po porodzie, krwawieniu itd.

Środek uspokajający i wzmacniający.

FLUXO-SEDATINA jest zalecaną przez 10,000 Z górą lekarzy.

FLUXO-SEDATINA znajduje się wszędzie do nabycia.

ZIEMIE Sprzedaje się za gotówkę lub na raty działki ziemi od 5 do 10 akrów, w miejscowości Sengés (Fazenda Morungava), przy linii kolejowej, na pograniczu stanu São Paulo. Ziemię pierwszej jakości nadaje się do uprawy plugiem. Udziela się objaśnień w Sengés (stacja kolejowa na północy Parany) lub w Kurytybie przy ul. Pedro Ivo 353-1-e piętro. Registrada no Livro proprio da cartorio de Registro de Imoveis em Jaguarihyva, de accordo com o Decreto - Lei nr. 58 de 10 de Dezembro de 1937, expedido pelo Governo da Republica.

NIE ROB DOŚWIADCZEN!!!
JEŻELI POTRZEBUJESZ OCZYŚCIĆ KREW
UŻYJ ELIXIR DE NOGUEIRA
Farmaceuty chemika — JOÃO DA SILVA SILVEIRA
Pokonuje SYFILIS we wszystkich periodach: WYRZUTY, RANY WOGÓLE, REUMATYZM, ECZEMY.
Zalecany przez najlepszych lekarzy

PALACE HOTEL
KURYTYBA
Rua Barão do Rio Branco 62
Telefony 989 i 990
Caixa postal 469
70 POKOI Z WODĄ ZIMNĄ I GORĄCĄ, 14 ODDZIAŁÓW Z ŁAZIENKAMI PRYWATNEMI, 2 WINDY, SALON DLA RESTAURACJI, HALL I BAR
UCHNI A PIERWSZORZĘDNA
Auta na stacji do dyspozycji dla gości
Właściciel:
Marcin Jaruga

PETROLINA MINANCORA
Niezawodna przy łupieżu i wypadaniu włosów. Robi włosy silnymi, jedwabnymi i perfumuje je. Najlepszy środek przy niedomaganiach skórnych w częściach owłosionych
Wszystkich aptekach i drogeriach
Wyrób Lab. „Minancora“ w Joinville

HANDEL POLSKI Z AMERYKĄ POŁUDNIOWĄ

P. A. T. Obróty handlowe Polski z państwami Ameryki Południowej, wykazały w ubiegłym roku, podobnie jak w poprzednich latach nadwyżkę przywozu do Polski nad wywozem. Jak wynika z ostatnio ogłoszonych danych, ujemne saldo bilansu handlowego na niekorzyść Polski w ciągu 11 miesięcy 1938 r. wyniosło 47,3 mln. złotych z czego na poszczególne republiki południowo-amerykańskie przypada: na Argentynę — 14,9 mln. Brazylię — 9,2 mln. Chile 11. 7 mln. Kolumbię 3,9 mln. Paragwaj — 0,5 mln. Z krajów tych Polska sprowadza wale surowców niezbędnych dla swego przemysłu, wywozi nato-

miast własnych produktów stosunkowo niewiele. Podobny stan jest wynikiem braku urów handlowych Polski z większością republik południowo-amerykańskich. Dotychczas umowy takie zawarto jedynie i to dopiero w ubiegłym roku z Argentyną, Brazylią i Urugwajem. Zdaniem polskich sfer handlowych, zawarcie umów z pozostałymi państwami staje się pilną koniecznością, gdyż wyrównałoby nie tylko różnicę między przywozem i wywozem z Polski do krajów południowo-amerykańskich, ale przyczyniłoby się do korzystnego dla obu stron wzmocnienia obrotów handlowych.

NAUKA POLSKA

P. A. T. Polska nauka święciła w tych dniach jubileusz 30-letniej pracy naukowej prof. Wojciecha Świętosławskiego, wybitnego polskiego fizyko-chemika, obecnego ministra oświaty. Nazwisko jubilat, ściśle związane z postępem i dorobkiem współczesnej chemii, znane jest wśród

uczonych całego świata, zwłaszcza jako najpoważniejszego autorytetu w zakresie termochemii. Na tym polu, prof. Świętosławski położył wielkie zasługi, czy to przed wojną, jako kierownik słynnego instytutu termochemii im. Luginina w Moskwie, czy później, jako profesor Polite-

Z RIO GRANDE

Walka z mrówkami

Rząd stanowy opracowuje obszerny plan skutecznej walki z plagą mrówek, a to w myśl hasła: „Skończmy z mrówkami, nim one skończą z Brazylią“. Do pracy zostaną zaprzęgnięte wszystkie władze stanowe, municypalne jakoteż towarzystwa rolnicze i szkoły. Rio Grande liczy na współpracę władz federalnych i zamysła plan swój przeprowadzić w ciągu trzech lat. Walka rozpocznie się w październiku lub listopadzie.

Uprawa ryżu

Minister Oswaldo Aranha zamierza w czasie pobytu w Stanach Zjedn. zająć się również sprawą riograndeńskiego ryżu. Plantatorzy ryżowi obiecują sobie wiele po tej interwencji. Dziennik „Correio do Povo“

zwraca ze swej strony uwagę

plantatorom, że należy polepszyć uprawę, gdyż jak wykazały poprzednie zbiory, istnieje nadprodukcja ryżu pośledniejszych gatunków.

Z Urugwaju

Narady w Nontewideo

Na naradach rządopństwowych w Monte video ustalono szereg spraw, związanych z ruchem granicznym, przewozem towarów, zwalczaniem kontrabandy, ujednostajnieniem opłat przewozowych itd. Omawiano również sprawę imigracji. Minister brazylijski Souza Costa po powrocie z wycieczki do Argentyny wydał bankiet na cześć prezydenta republiki urugwajskiej, gen. Baldomira.

zwraca ze swej strony uwagę

plantatorom, że należy polepszyć uprawę, gdyż jak wykazały poprzednie zbiory, istnieje nadprodukcja ryżu pośledniejszych gatunków.

Underberg
em nenhuma casa deve faltar
Underberg é um precioso remedio caseiro contra a falta de appetite e as perturbações do estomago.
Unico no seu genero, não deve ser confundido com os productos que lhe imitam apenas o rotulo.
Um calice por dia — dá saúde e alegria

Z Argentyny

Nowa placówka polska w Bs. Aires.

W Buenos Aires, przy calle Reconquista nr. 1000 otwartł z dniem 1. lutego p. Zygmunt Robak własny kantor wymiany pieniędzy i sprzedaży kart okrętowych. Firma działa pod nazwą „Segismundo Robak, Casa de Cambio“ i mieści się w dzielnicy, gdzie się głównie emigranci nasi grupują, t.j. blisko portu, banku polskiego PKO, konsulatu i placu Retiro. Nowa placówka odda emigrantom znaczne usługi, gdyż banki w Bs. Aires funkcjonują tylko do godz. 15, skutkiem czego emigrant, zajęty całodzienną pracą, nie miał poprostu możliwości załatwienia swych spraw finansowych, lub też musiał zwalniać się na pół dnia z pracy, gdy chciał zmienić pieniądze, ulokować oszczędności

Polowa żydów w Gdańsku wyjechała

P.A.T. Liczba żydów w Gdańsku wynosząca w 1930 r. 10 tys. spadła obecnie do blisko 5.000, wemigrowało więc ponad 5.000. Oficjalny organ narodowych socjalistów Gdańsku stwierdza, że w ostatnim czasie większe transporty żydów opuściły Gdańsk, udając się do Azji wschodniej i Mandżukuo Są to żydzi, którzy p 1933 r. przyjechali do Gdańska z Niemiec.

zwraca ze swej strony uwagę

plantatorom, że należy polepszyć uprawę, gdyż jak wykazały poprzednie zbiory, istnieje nadprodukcja ryżu pośledniejszych gatunków.

Z Argentyny

Nowa placówka polska w Bs. Aires.

W Buenos Aires, przy calle Reconquista nr. 1000 otwartł z dniem 1. lutego p. Zygmunt Robak własny kantor wymiany pieniędzy i sprzedaży kart okrętowych. Firma działa pod nazwą „Segismundo Robak, Casa de Cambio“ i mieści się w dzielnicy, gdzie się głównie emigranci nasi grupują, t.j. blisko portu, banku polskiego PKO, konsulatu i placu Retiro. Nowa placówka odda emigrantom znaczne usługi, gdyż banki w Bs. Aires funkcjonują tylko do godz. 15, skutkiem czego emigrant, zajęty całodzienną pracą, nie miał poprostu możliwości załatwienia swych spraw finansowych, lub też musiał zwalniać się na pół dnia z pracy, gdy chciał zmienić pieniądze, ulokować oszczędności

zwraca ze swej strony uwagę

plantatorom, że należy polepszyć uprawę, gdyż jak wykazały poprzednie zbiory, istnieje nadprodukcja ryżu pośledniejszych gatunków.

zwraca ze swej strony uwagę

plantatorom, że należy polepszyć uprawę, gdyż jak wykazały poprzednie zbiory, istnieje nadprodukcja ryżu pośledniejszych gatunków.

zwraca ze swej strony uwagę

plantatorom, że należy polepszyć uprawę, gdyż jak wykazały poprzednie zbiory, istnieje nadprodukcja ryżu pośledniejszych gatunków.

zwraca ze swej strony uwagę

plantatorom, że należy polepszyć uprawę, gdyż jak wykazały poprzednie zbiory, istnieje nadprodukcja ryżu pośledniejszych gatunków.

zwraca ze swej strony uwagę

plantatorom, że należy polepszyć uprawę, gdyż jak wykazały poprzednie zbiory, istnieje nadprodukcja ryżu pośledniejszych gatunków.

zwraca ze swej strony uwagę

plantatorom, że należy polepszyć uprawę, gdyż jak wykazały poprzednie zbiory, istnieje nadprodukcja ryżu pośledniejszych gatunków.

zwraca ze swej strony uwagę

plantatorom, że należy polepszyć uprawę, gdyż jak wykazały poprzednie zbiory, istnieje nadprodukcja ryżu pośledniejszych gatunków.

zwraca ze swej strony uwagę

plantatorom, że należy polepszyć uprawę, gdyż jak wykazały poprzednie zbiory, istnieje nadprodukcja ryżu pośledniejszych gatunków.

zwraca ze swej strony uwagę

plantatorom, że należy polepszyć uprawę, gdyż jak wykazały poprzednie zbiory, istnieje nadprodukcja ryżu pośledniejszych gatunków.

zwraca ze swej strony uwagę

plantatorom, że należy polepszyć uprawę, gdyż jak wykazały poprzednie zbiory, istnieje nadprodukcja ryżu pośledniejszych gatunków.

zwraca ze swej strony uwagę

plantatorom, że należy polepszyć uprawę, gdyż jak wykazały poprzednie zbiory, istnieje nadprodukcja ryżu pośledniejszych gatunków.

zwraca ze swej strony uwagę

plantatorom, że należy polepszyć uprawę, gdyż jak wykazały poprzednie zbiory, istnieje nadprodukcja ryżu pośledniejszych gatunków.

zwraca ze swej strony uwagę

plantatorom, że należy polepszyć uprawę, gdyż jak wykazały poprzednie zbiory, istnieje nadprodukcja ryżu pośledniejszych gatunków.

zwraca ze swej strony uwagę

plantatorom, że należy polepszyć uprawę, gdyż jak wykazały poprzednie zbiory, istnieje nadprodukcja ryżu pośledniejszych gatunków.

zwraca ze swej strony uwagę

plantatorom, że należy polepszyć uprawę, gdyż jak wykazały poprzednie zbiory, istnieje nadprodukcja ryżu pośledniejszych gatunków.

GDYNIA-AMERYKA
Linje Żeglugowe S. A.
Linja Południowo - Amerykańska
LAMPOR & HOLT LINE — Rio de Janeiro
Komunikacja na naszej polskiej linii okrętowej odbywa się regularnie polskimi okrętami
Pułaski i Kościuszko
ROZKŁAD JAZDY JEST NASTĘPUJĄCY:

	PUŁASKI	PUŁASKI	PUŁASKI
Gdynia	17-2-12-4	21-4-14-6	
Kiel Holtenau	18-2-11-4	22-4-13-6	
Boulogne Sur Mer	9-4	11-6	
Dakar	27-2-1-4	1-5-3-6	
Victoria	24-3	26-5	
Rio de Janeiro	8-3-23-6	10-5-25-5	
Santos	9-3-22-3	11-5-24-5	
Rio Grande			
Montevideo	12-3	14-5	
Buenos Aires	13-3-18-3	15-5-20-5	

Informacje i sprzedaż kart okrętowych z Polski i do Polski uskuteczniają:
ODDZIAŁY SYNDYKATU EMIGRACYJNEGO W WARSZAWIE:
AGENCJA POLONEZA DE VIAGENS — Av. Rio Branco, 19 A
RIO DE JANEIRO
AG. POLONEZA DE VIAGENS Rua Libero Badaró, 561 2-a sobrelaja
tel. 2-3851 SÃO PAULO
ORAZ AGENCJE:
FIEMA „RRAZPOL“ (EMILIANO & MAZUREK) — Av. João Pessoa, 71
Caixa Postal 111 — Telefon 1-7-6-1 — KURYTYBA
Soc. Cooperativa SULBRASPOL — Rua Siqueira Campos 1170 — Cx. Postal, 246
PORTO ALEGRE

Dr E Tempki
LEKARZ
Pierwszy asystent 2-go Oddziału Kliniki Wewnętrznej Uniwersytetu Parańskiego. Były hospitant Szpitala polskiego. Specjalność: choroby serca i płuc. Klinika ogólna. Choroby skórne. Leczenie ran i żyłków przez najnowsze metody.
Konsultorium: — Farmacia Guairá tel. 675 rua Marechal Floriano 740 — Kurytyba. Od godz 10 do 12 i od 2 do 5. Rezydencja: — Av. Silva Jardim: nr. 285 Tel. 677.
Przyjmuje wezwania w dzień i w nocy

Koniec października 1918 roku... W szpitalu rozerwowym w Starym Teatrze przebywało nas Polaków chorych kilkunastu, przeważnie oficerów i podchorążych. Otrzymałem wiadomość o przygotowaniu do przewrotu i zdołałem się przygotować do użycia natchnionych urlopów celem wzięcia udziału w akcji. Z trudnością uzyskaliśmy wreszcie upragnione papiery i 30 października około godz. 11-ej w nocy w liczbie 17-tu wyszliśmy ze szpitala.

Byliśmy wszyscy w pełnym uzbrojeniu polowym tak, jak wróciliśmy z frontu. Zraz na ulicy Szczepańskiej opadła nas gromada andrusów i w błędnym mniemaniu, że jesteśmy Austriakami, chciała nas rozbroić. Nieporozumienie szybko się wyjaśniło, a kochane „andry” przedhandlowali nam z miejsca kilka orzeków polskich na czapki Gen. Roja na czele.

Po całonocnej naradzie, gdzie padały nazwiska kierowników przyszłych władz cywilnych polskich, jak Tetmajer i Skarbek, dowiedzieliśmy się wreszcie, że na czele akcji zbrojnej stoi gen. Roja i kapitan Karaszewicz Tokarzewski, a w końcu otrzymaliśmy swoje przydziały do grup, które miały zajmować poszczególne punkty wojskowe.

Znalazłem się w grupie, która miała zajmować mój „rodzony” pułk, t.j. 7-my pułk artylerii konnej w 5-ym bastionie. Uprowadził nas w tym jednak kapitan artylerii konnej dr. Ernest Ader, adwokat z Krakowa, który jako

najstarszy oficer rangą objął w polskie posiadanie bogate zasoby materiałów i koni i po zaprzysiężeniu nas, przydzielił służbowe zajęcia.

Pierwszymi ochotnikami, jacy zgłosili się do służby, byli gimnazjaliści szkół średnich Krakowa.

Kraków przedstawiał widok niezwykle młodziec ta, ideowo i bojowo bezsprzecznie najlepszy materiał żołnierski, miała już za sobą piękną kartę, biorąc udział i to spontanicznie w manifestacjach antyaustriackich i antyniemieckich w ciągu 1918 r., a w pierwszych dniach oswabdzania Krakowa położyła niewspółmierne do ich sił fizycznych zasługi, pełniąc dzień i noc służbę o głodzie i chłódzie przy pilnowaniu materiałów, aby następnie wyruszyć w pole.

Zajęci służbą i w dzień i w nocy, głodni i przemęczeni, nie mieliśmy czasu ani sposobności brać udziału w radosnych obchodach patriotycznych mieszkańców miasta Krakowa.

A Kraków przedstawiał wówczas widok niezwykle przystrojony chorągiewkami o barwach narodowych ożywiał szarżowniczymi zniszczonych i brudnych murów kamienic tak, jak barwne kordki narodowe na odzieży mieszkańców upiększały lichotę ubrań z pokrzyw. Nadzwyczajną gorącość jednak usmiech bijący z rozpromienionych twarzy dumnych i szczęśliwych z odzyskania niepodległości, wyrażających na każdym kroku szczerą zachęty dla wojska polskiego i śpieszą-

GDY POLSKA KRUSZYŁA PĘTĄ

OD KRAKOWA DO PRZEMYŚLA

— Wspomnienia uczestnika walk o niepodległość —

Wspomnienia uczestnika walk o niepodległość

Wspomnienia uczestnika walk o niepodległość

Wspomnienia uczestnika walk o niepodległość

Wspomnienia uczestnika walk o niepodległość

Wspomnienia uczestnika walk o niepodległość

Wspomnienia uczestnika walk o niepodległość

Wspomnienia uczestnika walk o niepodległość

Wspomnienia uczestnika walk o niepodległość

Marsz na Przemysł i Lwów

Świadomość, że wyruszymy na front oraz fakt, że bateria składała się prawie w całości z Krakowiaków podobnie jak inne formacje, wprowadziła nas w znakomity nastrój. Iluż znajomych i kolegów spotkało się po czteroletnich kampaniach wojennych!

Zatadowano nas już wreszcie na rampie krakowskiego dworca towarowego. Przy przemarszu przez Kraków żegnały nas liczne rzesze publiczności, syjąc kwiaty i obdarowując jedzeniem i papierosami. Nadszedł upragniony rozkaz wyjazdu i transporty ruszyły.

Zurawica! 11 listopada nad ranem. W marszu bojowym ruszamy pod Przemysł. Na czele baterii Rudzki, na plutonie por. Orzelski. Podchodzimy do Przemysła od strony Zasania. Dostajemy nowe działa. Wzór 1915—Skoda, całkiem nowoczesne. Podchorążowie otrzymują przydziały do ich obsługi.

Ukraińcy mają odpowiedzieć przed 12-tą, czy oddają miasto czy nie.

Ludność Zasania wita nas w zachwycie, nikt nie zdaje sobie sprawy, że za chwilę padną strzały. Dzień śliczny, nawet dzieci we wózkach na ulicach i przy naszym dziale, z przodu,

z tyłu, wszędzie. Działo nasze stoi w ulicy zwrócone lużą na kładkę drewnianą. Ulica wąska. Z lewej strony duży żelazny most prowadzi do Przemysła przez San.

Wzięliśmy szturmem

Godzina 11:45 — Jeśli Ukraińcy nie dadzą odpowiedzi, wzmocniony Przemysł szturmem!

Publiczność nie chce się chować, nie wierzy! Ostrzegamy, prosimy, grozimy — nie bardzo to pomaga. Porucznicy idą na punkt obserwacyjny. Połączenia telefoniczne gotowe.

11:50! Melduje się telefonista — alia zaraz będzie ogień! Pada przez telefon komenda:

— Pierwsze działo gotowe? — Gotowe! — Drugie działo gotowe? — Gotowe!

Oglądam się w tył. Ludzie zaczynają się cofać i chronią się do bram, kobiety patrzą przez okna, każemy im chować się. Chowamy konie. W dalszej ulicy za nami natłok koni. Wtem pada komenda:

— Bateria baczność! krzyczy dowódca baterii. — Bateria baczność! — powtarzają działowi. 11:55 dzwoni telefon, podbiega por. Iwanowski. „No, chłopcy, oddacie zaraz pierwsze strzały w wolnej i niepodległej Polsce.”

„Jeszcze Polska nie zginęła” I — Przemysł wzięty

11:57 por. Orzelski grzmi przez telefon: „Nieprzyjacielski karabin maszynowy, drugie piętro, drugie okno od narożnika w prawo w naprzeciw stojącym czerwonym

domu!” — Publiką widzi, że to nie żarty, zaczyna uciekać, słychać już szloch kobiet. „Kryć się!” Jezus Marial chowajcie się, Matko Święta!

— Vortemperierle Minen-granate, Laduug fun! — podaje komendę por. Orzelski, któremu brakło słów polskich na wypowiedzenie tej zawziętej komendy w sposób zrozumiały. — Celownik dwa! poziomnica zero!

11:59 — zaparło nam odd ech Przez panoramę haubicy widać na krzyżku wystający otwór ukraińskiego karabinu maszynowego.

12-ta godzina. — Ognia!

Huk wystrzału targnął powietrzem, wyleciały wszystkie szyby w ulicy, wtórując hukowi innych dział i terkotowi kilkunastu polskich i ukraińskich karabinów maszynowych. Krzyk kobiet, dzieci, słowa komendy artyleryjskiej, świst kul i rykoszetów zapełnił powietrze. Biegnę za tarczą ochronną zobaczyć skutek strzału!

W miejscu okna i karabinu maszynowego ogromna dziura, z której wychodzą kłęby dymu ceglano-koloru. Dobra!

Wtem rusza przez most pociąg pancerny „Śmiały”. Za „Śmiałym” legia oficerska z bagnietami na karabinach rusza doszurm. Terkot ukraińskich karabinów maszynowych potęguje się. Z kulą w szyi pada podchor. Smoleński, a pod mostem żelaznym muzyka kolejarzy gra „Jeszcze Polska nie zginęła”.

Przemysł wzięty!

Dr. M. Budek.

OSWIATA LUDU --- DOKONA CUDU

Wskazania Kazimierza Sosnkowskiego

W Antoniewie w Polsce, w samym środku Centralnego Okręgu Przemysłowego, rozpoczęto ostatnio budowę szkoły powszechnej, która będzie nosić nazwę Szkoły im. Kazimierza Sosnkowskiego. Na uroczystość tę przybył gen. Sosnkowski i wygłosił mowę o potrzebie i wartości oświaty wśród mas ludowych, którą warto powtórzyć i w Ameryce, bo daj w wyjątkach:

Mało jest Polaków, — mówił Sosnkowski których nie wzrusza głęboko i szczerze obraz wsi polskiej, zamożnej, zasobnej, gospodarniej, czystszej i oświeconej — wsi o przestronnych, schludnych, murowanych domach, o kwitnących sadach — wsi bez analfabetów i bez przystawionej polskiej biedy.

Ale szczególnie liczne i silne są węzły, które łączą armię narodową z ludem wiejskim. Chłop polski jest uosobieniem pracy twardej i nieustępliwej — żołnierz polski jest uosobieniem siły fizycznej państwa, a obywatel stanowią w moim najgłębszym przekonaniu, dwa główne filary potęgi państwa.

Rodziny chłopskie dają wojsku najlepszego żołnierza, a wojsko jest wyznawcą prawdy, że siła, rozkwit, pomyślność państwa i narodu zależy od istnienia możliwości liczebnej, zamożnej, oświeconej, zadolowanej z losu warstwy chłopskiej.

Od szeregu lat czujemy wszyscy, że w Polsce robi się ciasno, że wic polska dusić się zaczyna, że młodzież wiejska zaczyna pomaznać szeregi bezrobotnych. I oto w tym stanie rzeczy żołnierz polski zadaje sobie pytanie, czy aby nie są zbyt ciasne te granice, które ongiś swym mieczem wyrąbał a chłop polski, obchodząc miedziami granice swego gospodarstwa, markoci, że tak ma-

ło posiada morgów, że być może z wiosną nie będzie miał co do garnka dla dzieci włożyć. Markoci jeszcze bardziej gdy pomyśli, co się stanie, gdy dzieci podrosną, gdy być może wypadnie podzielić chudą ojcowiznę na drobne paski i zagunki.

Cóż więc robić trzeba, aby odsunąć od wsi polskiej znoręgę biedy i nędzy? — pyta mowca.

Iść na wojnę? Zdobywać nowe ziemie? Ale przecież wszystko co polskie, co nasze, tośmy już prawie w całość pozbięrali, a Polak po cudze ręki wyciągać nie lubi i nie chce.

Zapas ziemi do parcelacji jest już bardzo mały w stosunku do olbrzymich potrzeb. Zdajemy sobie sprawę, że pewna ilość większych warsztatów rolnych pozostać musi i ze względu na obronę państwa i w obliczu ogólnych względów gospodarczych.

Więc dbać o to, aby chłop dostawał więcej za to, co sprzedaje i płacił mniej za to, co kupił.

A więc, brać w polskie ręce handel i rzemiosła, gdyż jest to dziedzina, gdzie dziesiątki tysięcy chłopskich synów, mogą znaleźć pracę, chleb i dostatanie bytowanie.

Rozbudowywać miasta i rozwijać rzemiosło. W pobliżu miast uprzemysłowionych, zwiększając się możliwości zarobkowania dla ludności wiejskiej, polepszając się warunki zbytu dla wytworów gospodarstwa wiejskiego.

Obywatele! każdy ze środków wyliczonych przeze mnie oraz wszystkie wzięte razem mogą być skuteczne tylko w połączeniu z narzędziem najpotężniejszym, którym jest oświata.

Od poziomu oświaty ogólnej i zawodowej na wsi zależy poziom kultury rolnej.

Niech ziemie polskie płonują

W mieście Napoleona

Gdy Daladier, szef rządu francuskiego odbył głośną podróż do Tunisu, zawadził po drodze o Korysykę. Tu w Ajaccio, miejscu rodzinnym Napoleona, władze miejskie wraz z ludnością zgłowały mu gorące powitanie. Obrazek przedstawia chwilę, gdy Daladier, prowadzony przez radę miejską, udaje się z okrętu wojennego do ratusza, dla odebrania hołdu.

Klejnoty koronne Romanowów

przechodzą na własność skarbu polskiego

Traktat pokojowy między Polską a Rosją sowiecką, zawarty w roku 1921 w Rydze zawierał, prócz kwestyj terytorialnych, także punkty, mocą których Polska miała otrzymać zwrot wywiezione go bądź zabranego przez Rosjan za czasów niewoli polskiego mienia kulturalnego i materialnego.

Rząd sowiecki zobowiązał się zwrócić wywieziony tabor kolejowy, bądź też wypłacić w gotówce równowartość jego pieniężną w złocie. Ponadto Polska miała otrzymać wynagrodzenie za wywiezione i skonfiskowane przez rząd carski w okresie powstania listopadowego zapasy kruszczy z Banku Polskiego w Warszawie.

Ogółem Polska miała otrzymać 30 milionów rubli złotych. Jednakże komisje, które wyjechały następnie do Rosji celem odebrania tych należności napotkały na znaczne trudności.

Ostatecznie rządy obydwu państw zawarły umowę (1923), mocą której Polska otrzymała zastaw w postaci skarbowych biletów dynastii carskiej. Są to klejnoty i drogie kamienie, których wartość równa się owej sumie 30 milionów rubli w złocie.

Oto skarby, wchodzące w skład regaliów, złożonych w Banku Polskim w Warszawie:

tak zakończył gen. Sosnkowski, jak płonuje ziemia Danii lub w Belgii; oto jest trudny, ale wzniosły cel, do którego poprzez oświatę powinna zmierzać wieś polska.

Korona cara Mikołaja I (połamana i podzielona na 7 osobnych sztuk) z kutego złota w stanie surowym (bez drogich kamieni które zostały powymywane).

Naszyjnik diamentowy carowej Marii Fiedorowny, składający się z 3 sznurów pereł i diamentów.

Jabłko koronacyjne carów rosyjskich, t.zw. dierzawa, obrypane brylantami i rubinami.

Berło koronacyjne Romanowów ze szczerzego złota z brylantowym krzyżem i dwoma dwugłowymi orłami na głowicy oraz pochwa tegoż berła, wysadzana turkusami i szmaragdami.

NOWA WIEŚ WZOROWA

Na południowym krańcu Polski, wśród malowniczych pagórków Podgórze Beskidu niskiego w powiecie gorlickim powstaje i rozwija się „nowy Lisków” — przodująca wieś polska Łuźnia, która osiągnęła wysoki stopień zamożności i kultury, a zarazem udowodniła, że dobrobyt wsi polskiej zależy przede wszystkim od pracy i inicjatywy samych włościan.

Wieś Łuźnia zastępuje na miejscu nowego Liskowa, bo przez wspólny wysiłek organizacyjny i spółdzielczość znalazła się na właściwej drodze do dobrobytu. Roczny dochód tej wsi za sam tylko nabiał wyraża się kwotą okragłą 158,000 złotych. Mało wsi w Polsce może poszczycić się podobnym dorobkiem. Łuźnia jest siedzibą gminy zbiorowej, do której należy 7 gromad. W

Korona Aleksandra II-go w kształcie dwóch półkul rozdzielonych tzw. dugą — symbolizujących podział imperium rzymskiego na dwie części: wschodnią i zachodnią.

Ponadto władze sowieckie wydały znaczną ilość łomu złotego (prawdopodobnie były to części klejnotów), łańcuchów, brylantów pereł i drogich kamieni — ogólniej wartości około 15 milionów rubli w złocie.

Po latach 15 rząd sowiecki miał wykupić zastaw. Ponieważ mimo kilkakrotnych nalegań polskich władz — termin wykupu minął w roku 1930, należy przypuszczać, że klejnoty Romanowów przesyła na trwałą własność Rzeczypospolitej.

miejsu jest szkoła powszechna, poczta, dom ubogich i kościół.

Podstawową organizacją rolniczą tej wsi jest Kółko Rolnicze które w roku przyszłym będzie obchodzić złoty jubileusz istnienia. Poza tym wieś posiada Kasę Steficyka, teatr i chór ludowy, straż pożarną (ochotniczą), świetlicę, zbiorownię jaj i spółdzielnię mleczarską. Nadmienić należy, że ludność Łuźnej, jako pierwsza w pow. gorlickim przystąpiła do używania starych miejscowych strojów ludowych z wynikiem dodatnim.

Na sprzedaż

lodziarnia z całym urządzeniem. Dwie maszyny do robienia lodów, w dobrym stanie. Sprzedaje się z powodu wyjazdu. Informacje: av. João Pessoa, 136 — Włodzimierz Szecko.

Handel Polski ze światem

PAT Zestawienia ogólnych obrotów towarowych portu gdyńskiego wykazują za r. 1938 importującą cyfrę 9.311.332 tony, z czego na obrotu zamorskim przypada 9.173.438 ton. — Przywóz zamorski w roku sprawozdawczym wyniósł z górą 1.526.000, a wywóz 7.647.430 ton. — W porównaniu do ogólnych obrotów towarowych portu gdyńskiego za r. 1937, które wyniosły 9.147.271 ton, obrotu w roku sprawozdawczym wykazują wzrost o 1,8 proc. — Przywóz zamorski w 1938 w porównaniu do roku poprzedniego wykazuje spadek o 11,1%, zaś wywóz zwiększył się o blisko 5 proc.

PAT Bilans handlu zagranicznego Polski za rok 1938 zamyka się niedoborem w kwocie 115 milionów zł. Przywieziono ogółem towarów wartości 1 miliard 300 milionów zł., a wywieziono za 1 miliard 185 milionów zł. W porównaniu z r. 1937 ujemne saldo wzrosło o 57 milionów. Wzrost ten spowodowany został w znacznej mierze likwidacją zamrożonych należności w Niemczech. Niedobór handlu zagranicznego w r. 1938 wykazywał stałe zmniejszanie się, a w ostatnim kwartale pojawiło się już saldo dodatnie. I tak w pierwszym kwartale saldo ujemne wyniosło 58 milionów zł., w drugim 49 milionów, w trzecim zmalało do 39 milionów zł., a w czwartym było już dodatnie i wyniosło 31 milionów zł. W grudniu nadwyżka wywozu na przywozem przekraczała 10 milionów złotych. Jeżeli idzie o poszczególne artykuły wywozowe, to w r. 1938 zaznaczył się dość poważny wzrost eksportu węgla. Na specjalne podkreślenie zasługuje wzrost eksportu masła. Deficyt bilansu handlu zagranicznego w r. ub. spowodowany został w znacznej mierze sprowadzeniem z zagranicy, głównie z Niemiec, wielkich ilości maszyn, niezbędnych dla rozbudowującego się przemysłu. Ujemne saldo ma charakter inwestycyjny i bynajmniej nie świadczy o nieprawidłowym kształtowaniu się polskiego handlu zagranicznego.

Jeszcze przez najbliższe lata pozycja importowanych maszyn będzie obciążała dosyć poważnie polski bilans handlowy. Już wkrótce otrzyma polski przemysł znowu transport maszyn za sumę 30 milionów. Takich transportów dostanie Polska cztery, na podstawie niedawno zawartego układu handlowego z Niemcami, zobowiązanymi dać Polsce kredyty do wysokości 120 milionów. Państwowe fabryki otrzymują maszyny za należności za niemieckie tranzyt przez Pomorze. Niemcy jeszcze są Polsce winne za lata 1937 i 38 ponad 20 milionów zł.

**„GRUZEIRO”
„SURPRESA”**

Jedynie maki które powinny być używane przez wszystkich, którzy dbają o swe zdrowie

MLYN W JOINVILLE (Caixa postal, 110)

AGENCI W KURYTRBIE:

LATTES & Cia
Caixa postal, 325 Telefon 7-2-2
UL. M.-AL. DEODORO, 23 — CURITYBA

Andrzej Przewodowski o budowie geologicznej stanu Bahii

Stosownie do przyrzeczenia, przynosimy niżej wyciąg z pracy Andrzeja Przewodowskiego, pomieszczonej w „Diccionario Geografico das Minas do Brasil”, Rio de Janeiro 1885 r. Opis jest pomieszczonej w dziale „Provincia da Bahia”.

Sprawozdanie Przewodowskiego z podróży, odbytej konno w ciągu 2 miesięcy na przestrzeni 1,800 km., nie posiada daty. Wiemy tylko, że pojawiło się w druku w 6 lat po śmierci autora.

Gdy Andrzej Przewodowski otrzymał od gubernatora Bahii zlecenie zbadania układu geologicznego prowincji, kopalnictwo nafty znajdowało się dopiero w początkach, dlatego też próżno szukalibyśmy u polskiego inżyniera, badającego Bahię, słów o tem, co dzisiaj jest najbardziej aktualnym.

Oto w przekładzie, streszczonej relacji Przewodowskiego, jeden z cennych dokumentów, które świadczą o zasługach polskich na kontynencie amerykańskim:

Geologia terenów, leżących między Cachoeira a muni-cypium Joazeiro w Bahii

W odległości 5 mil od Joazeiro, po obu stronach fazydy Oltos de Agua, na przestrzeni więcej niż dwóch mil, ścieli się teren, na którym znachodzą się:

1. biały marmur (sacharoide), który przebiega w wzniesieniach,
2. w wielkiej ilości i bardzo pospolite skały wapienne,
3. w dolinach, u podnóża obu wspomnianych formacji, leżą ziemie napyłkowe z wielką zawartością soli. Zawartość jej jest tak wielka, że w wielu miejscach tworzą się wykwyty cienkich jak szron, warstewek soli.

Na południe od Joazeiro płynie rzeka Rio de Salitre, która wpada do S. Francisco. Posuwając się w górę rzeką Rio de Salitre w kierunku drogi wiedzącej ku Freguezia Velha, między Jacobina Nova i Jacobina Velha, spotkałem przestrzeń około 20 mil, poprzerywaną pokładami marmuru najrozmaitszych kolorów od białego do czarnego i wielkie masy zwykłego wapienia. Ziemia tam wszędzie stonawa. Ażeby się przekonać, czy jest sól w głębi, trzeba by porobić wiercenia, co opłaciłoby się, gdyż sól kopalniana zawsze jest lepsza i tańsza od soli warzelniczej morskiej.

Na całej przestrzeni drogi między Bahia—Cachoeira—Joazeiro, przebiegają granity i skały gresowe (gres). Skały te wraz z marmurami stanowią doskonały materiał do budowl i robót publicznych.

Szczególnie godne uwagi są pokłady wapienia, w pobliżu Coite de Baixo i Coite de Riba. Można by urządzić tam wapiarki, które dostarczyłyby taniego i doskonałego wapna, lepszego niż wapno z morskich muszli.

Cała przestrzeń od Cachoeira do Joazeiro, a następnie przebiegająca górska i podnóża gór między Serra do Mulato i Serra da Cruz, wzdłuż drogi Estrada das Boiadas, którą pędzą bydło do stolicy, jest poprzębiana skałami wybuchowymi, starszego i młodszego pochodzenia. Skały te są bardzo ciekawe, gdyż w nich gromadzą się najczęściej złoto i rudy żelaza, miedzi itp. o czym świadczą różne odkrycia i eksploracje robione w przeszłości i porzucone lub wyeksploatowane.

Na sprawdzenie bogactwa tych skał potrzebny byłoby i kosztownych badań. Potrzeba zaprzędoć do pracy nie tylko geologię, ale też chemię, fizykę i mineralogię. Wszystko to prawdopodobnie opłaciłoby się, gdyż połacie kraju wygląda na dobrze zmineralizowaną.

Co do mnie, który w dwóch miesiącach przejechałem konno 500 mil, mogę podać tylko ogólne i powierzchowne spostrzeżenia, które tu Waszej Ekscelesji przedstawię, na mocy słownego polecenia, jakie otrzymałem w dniu 21 b. miesiąca.

Andrzej Przewodowski, Engenheiro em serviço da Provincia de Bahia. (Bez daty)

Z WALK W KATALONII

Zajęcie Barcelony nastąpiło po wielkiej ofensywie sił powstańczych i krwawych walkach, stoczonych na ziemiach Katalonii. Fotografia powyższa została zdjęta przez korespondenta wojennego w chwili, gdy oddziały faszystowskie zajmują miejscowość Castellán, w pobliżu ważnego punktu strategicznego Borjas Blancas. Wojsku towarzyszą uciekinierzy, wracający z tobołkami do swoich domów. Jak można zauważyć z ilustracji wojennych, które pomieszczyliśmy, oraz z niniejszego obrazka, samochody ciężarowe odgrywają w nowoczesnej wojnie bardzo wielką rolę.

Hiszpania kosztuje drożej Mussoliniego niż Etiopia

Rewolucja w Hiszpanii kosztuje Włochy więcej niż wojna z Etiopią. W walkach z Etiopią Mussolini utracił 2,313 żołnierzy, licząc wyłącznie zabitych Włochów, a po stronie generała Franco dywizję włoskie liczyły do października już 2,657 zabitych. Wreszcie wojna z Etiopią kosztowała Włochy 600 milionów dolarów, a udział w rewolucji hiszpańskiej kosztuje już skarb włoski bilion dolarów!

3,000,000 powodzią nad Rzeką Żółtą

Międzynarodowy komitet ratunkowy w Szanghaju donosi o znajdowaniu się 3,000,000 powodzią nad Rzeką Żółtą (w Chinach pod zaborem japońskim) pozabawionych dachu nad głową i wszelkich środków do życia.

Dziesięć milionów innych wieśniaków chińskich ma być zagrożonych dalszymi wylewaniami. Powódź przybrała najbardziej katastrofalne rozmiary od roku 1887.

Niency wracają do pogaństwa

Zamiast Bożego Narodzenia obchodzone było w szkołach niemieckich „święto słońca”, na wzór dawnych uroczystości pogańskich. Podczas różnych obchodów i widowisk mówiono tylko wiersze i podania o walce światła z ciemnością. Ogłoszono urzędowo, że widowska ludowe w tym czasie nie mogą w żadnym wypadku wyrażać uczuć religijnych, ani dotyczyć Bożego Narodzenia.

Dzieci pożarte przez mrówki

W Egipcie mrówki pożarły dwoje dzieci. Na jedną wioskę

w Egipcie napadła okropna moc wielkich mrówek afrykańskich termitów. Mrówki te wdrugać czasami wielkimi chmarami na podobieństwo szarańczy i pożerają wszystko po drodze. Tylko ogień może je zatrzymać. Ludzie z napadniętej wioski uciekli w popłochu. W ciągu kilkunastu minut termity zdążyły zagryźć i pożreć dwoje małych dzieci, tak że zostały z nich tylko czyste kości białe kosteczki, bez odrobiny mięsa ani krwi.

Kot powodem zatargu Persji z Francją

Rząd Iranu (Persji) powiadomił Francję, iż zrywa z nią stosunki dyplomatyczne, ponieważ rasa francuska „śmiertelnie obraża” Szacha (władcę) Persji. Obrazą polega na tym, iż jedno z pism francuskich ogłosiło zarządek, w którym wchodzi w grę wyrażenie „szach” i „chat” (kot w języku francuskim). Pismo to doszło do rąk szacha, który obraził się i nakazał zerwanie stosunków.

Podobnie w roku 1935 Iran zerwał stosunki ze Stanami Zjednoczonymi za to, że ówczesny minister Iranu został aresztowany za szybki jazdę w pobliżu Waszyngtonu.

Ma sprzedaż

Z powodu wyjazdu, sprzedaje się maszynę nożną do szycia „Singer” i szafę. Wiadomość w redakcji Gazyety Polskiej

Wyleczony i Zadovolony

Co podajemy niżej, to tylko prawdziwy wypadek jaki miał piśzący poniższy list:
„Od szeregu dni czułem się chorym, nabawiwszy się silnego przeziębienia. Zaatakowało mi ono płuca, cierpiełem na dokuczliwy kaszel, pokazały się objawy tyfu. Byłem już bardzo tu choroba wyczerpany. Zżywałem różnych lekarstw, a nic nie pomagało. Dopiero na radę jednego z przyjaciół wziętem sławny środek PEITORAL DE ANGICO PELOTENSE. Nim skończyłem pierwszą flaszkę, już pokazały się oznaki polepszenia, i wkrótce byłem zdrow, jak dawniej.
Dlatego z pełnem przekonaniem na własnym przykładzie zalecam wszystkim, aby w podobnych wypadkach zżywali PEITORAL DE ANGICO PELOTENSE — i wiem, że im to znakomite lekarstwo pomoże.”

(Podpis) Hermenegildo de Azevedo Nunes Pelotas

Domagajcie się w aptekach tylko lekarstwa PEITORAL DE ANGICO PELOTENSE. To jest najlepszy środek przy zaziębieniach i kaszlu.

Potwierdzam to zaświadczenie. (Podpis zalegalizowany u notariusza) Dr. E. L. Ferreira de Araujo. Pozwolenia Nr. 511 z dn. 26 marca 1906

SHAD GI. DEPOSITO-LABORATORIO PEITORAL DE ANGICO PELOTENSE—Pelotas

Na sprzedaż we wszystkich miejscowościach, w składach i aptekach

Wymęczony, i pełen nieopisanego bólesci. Wyżarty. mi przez płacz oczyma patrzył na wieś płonącą. stał martwy. niby trup. Nagle, gdy dojrzał kółka zmierzającego w stronę ich chałupy, plonąca głowina, zagrała w nim tak straszliwie, nieopowiedzianą niemiawę, że porwałszy z wozu siekiernę, skoczył niby ryś za węgiel i przywalił się w ciemiach.

Kozak, najspokojniej podpalivszy słomianą strzechę na dwóch rogach, zabierał się do trzeciego. gdy jasiek, zaszedłszy go nieco z boku, trzasnął przez łeb z taką siłą, że mu siekiernę uwieźnię. Kozak zwał się bez jęku, niby martwa, ciężka kłoda.

Chłopak stanął bezradnie, lecz w tym momencie przypadła Teresa i, wyciągnąwszy zabitego do łebny, zatrzasnęła drzwi, a Jaska siłą porwała z powrotem do wozu.

W tejże chwili chałupa stanęła w ogniu, zaś cały pochód ruszył naprzód. Kozacy na koniach oganiiali z boków, nie pozwalając wymknąć się nikomu.

Noc zapadła. Tym posuwał się zwołna, niby rzeka bełkocząca w ciemnościach głosami sieroć płaczących, jęknących, skarg i niewypowiedzianej żalosci. Wiesz zdala przybierała kształt grobli ognistej, z zapadających się chałup wychlisywały fontanny jasień, kłęby dymów wisiały czarnym baldachem, a krwawe brzośki oświeślały stratoswane, pocieje zboża.

Kosy cofnęły się w lekko i rozpały. Na taki śmiertelny grzech nikt się nie odważył. Wrocili do wsi do chałup, gdzie już tylko wwały płacze, szlochania i lamenty, i panował okropny zamęt. Nie wiadano co robić. Wytaczano wozy, niektóre kobiety pakowały pościele i skrzynie, niektóre nily za rozpięchymi kurami. Krowy, powiązane u plotów, ryczały przeciągle, jakby wyprawdane

— 56 —

— 53 —

— 57 —

— 59 —

Jeszcze jeden okropny krzyk, jeszcze jeden ostatnich pożegnan płacz na wzgórkach pod figurą, jeszcze jedno spojżenie na ziemię rodona i pochód przepadł w ciemnościach.

W braskach dopalających się wsi widniał jedno na wzgórkach Chrystus rozpięty na krzyżu i płaczący nad człowieczą złością i niedolą.

wytryskiwały oślepiające smugi ognia, lecz w miarę jak się zapadała w coraz głębszą ciemność, jakieś dziwne brzośki rozkwitały na krańcach widnokregu.

Jakby sto krwawych słońc wschodziło naraz nad światem. Z głębin nocy, z czarnych przepaści ciemnie wynosiły się z przerażającą szybkością: czerwone były, ogromne i podobne krzom, wieją cym czerwonymi grzywami.

Gdzie jeno sięgnął okiem, tam krwawiły się luno pożarów. — Cała moja parafia się pali! — zajączął naraż raz ksiądz.

Jakoż istotnie paliły się dokoła wszystkie wsie, wszystkie dwory i kościoły. Stawało się coraz widniej i coraz okropniej. Jakis dzwon podnosił w ciemnościach niebosiężny głos, wołający ratunku. Zasz armaty na wschodniej stronie grały daleko, głucho i niestannie.

A pozatem ani jednego ludzkiego głosu, nic, jeno posępne milczenie grobowego stosu i milczenie osłupiałej rozpaczy.

Z Polski

Nowe linie lotnicze
 PAT. Na odbywającej się w Berlinie międzynarodowej konferencji w sprawie rozkładów lotów pasażerskich, delegaci polscy zapowiedzieli otwarcie przez Polskę w bież. roku 4-ech nowych linii lotniczych. Pierwsza z nich będzie przedłużeniem istniejącej już, jednej z najdłuższej w Europie, Helsinki—Warszawa—Lyda w Palestynie. Linia ta zostanie przedłużona do Bagdadu przez Damaszek. — W kierunku północnym „LOT“ zamierza uruchomić jeszcze drugą linię z Warszawy przez Gdynię do Sztokholmu. — Byłoby to jedno z nielicznych dotąd połączeń Skandynawii z Europą Środkową z pominięciem drogi morskiej. — Dwie następne projektowane linie skierowane będą na zachód Europy, jedna z Warszawy przez Gdynię —Amsterdam—Paryż — do Londynu, zaś druga przez Wiedeń do Wenecji, a w przyszłości do Rzymu.

„Gwiazda Polski“
 PAT. Pisma donoszą o rozpoczęciu prac przygotowawczych do nowego wzlotu polskiego balonu „Gwiazda Polski“. Przy pierwszym starcie z Doliny Chocholowskiej na jesieni ub. r. u-

Materiały na ubrania, zagraniczne i krajowe. Zakład krawiecki i kooperatywa ubraniowa. Rua 15 de Novembro 369 Telefon 90-9- — Kurytyba

legł on katastrofie pożaru, który zniszczył część powłoki. Obecnie, dzięki wypłaceniu sumy asekuracyjnej będzie można przystąpić do odnowienia balonu i przygotować go do startu. Wzlot ma nastąpić z wiosną bieżącego roku. Ze względu na przykłe doświadczenie, jakie w r. ub. miało z wodorem, tym razem ma być użyty hel, sprowadzony z Ameryki.

Z wozu pod wóz
 PAT. W procesie o zniesławienie, wytoczonym przez prof. Strońskiego, znanego publicystę obywateli Narodowego, byłemu premierowi Kozłowskiemu za nazwanie go masonem, sąd skazał pozwanego wobec nieprzeprowadzenia dowodu prawdy na miesiąc aresztu i 100 zł. grzywny oraz kosztu procesu z zawieszeniem kary na dwa lata. (Notatkę tę polecamy uwadze kolegów z półtygodnika, lubujących się w nadsładowaniu lekkomyślnych zarzutów Kozłowskiemu. — Red.)

Pomidory zaszczerpił na naci kartoflanej
 Robotnik Józef Dudek, z Katowic, wyhodował w swym ogródku nielada okaz pomidorów. Pomidory te zaszczerpił na naci kartoflanej. Zarówno ziemniaki jak i pomidory obrodziły bardzo dobrze.

Projekt ustawy o ochronie słowa „polski“
 W Sejmie zgłoszony został projekt ustawy o specjalnej ochronie prawnej słowa „polski“ używanego w nazwach firm handlowych oraz przy określeniach wyrobów przemysłowo-rzemieślniczych. Ustawa przewiduje zakaz używania tego przymiotnika przez firmy, których właściciele nie są pochodzenia polskiego, lub których kapitał znajduje się w posiadaniu osób pochodzenia niepolskiego. Według projektu taką osobą jest każda, nie związana z narodem polskim węzłem wspólnego języka, tradycją, kulturą oraz gotowością ołiar na rzecz polskiej wspólnoty narodowej. Za naruszenie przepisów projekt przewiduje karę więzienia do pół roku oraz grzywnę w wysokości 6.000 złotych.

JEDZIEMY DO KŁAJPEDY
 W rozpolitykowanym tym mieście trafiamy na jedno z zebrań. Na mównicy agitator nazystowski, mownica ustrojona w znak partyjny. Obok rząd mężczyzn w uniformach, nogi rozkroczone, ręce lekko podniesione i wzniesione w pięść. Na te sztandary, rozłożone w gwiazdę. Każdy ze starszych pamięta jeszcze zebrania demokratyczne, które były wiecami, czyli swobodnym zejściem się ludzi, aby się mogli naradzić wspólnie. Na przedzie sali głównym punktem był stół, za nim przewodniczący i mężowie zaufania. Mownica sama stała na drugim planie, często nie było jej wogóle. Dziś na pierwszym planie mowa a zarazem wódz, nie radzący się nikogo, tylko wydający rozkazy. Posłuszeństwo dla niego wyraża ów sznur zuniformowanych mężczyzn, których postawa wyraża czekanie na rozkaz i gotowość do marszu zbiorowego.

Powstaje fabryka samochodów
 Na terenie Centralnego Okręgu Przemysłowego — zostanie niebawem podjęta fabrykacja samochodów według licencji niemieckich. Fabrykacja wozów popularnych zajmie się śląska „Wspólnota Interesów.“

Sowiety zamawiają towary w Polsce
 Sowiecka organizacja handlowa zwróciła się do przemysłowców łódzkich o nadesłanie odpowiednich wzorów wraz z cennikami. Odnosne zapytania nadeszły też do poszczególnych przemysłowców, fabrykujących na eksport. Szereg firm łódzkich wysłało już kolekcje swoje wraz z cennikami do Moskwy. Zainteresowanie Sowiętów polskimi towarami włókienniczymi datuje się od czasu przyłączenia Sudeców do Niemiec, z tą chwilą bowiem Sowiety zmniejszyły swoje, przed tym bar-

dzo poważne, zakupy włókiennicze w Czechosłowacji.

Na Zaozłzu
 W kancelariach notariuszów na przyłączonych obszarach Śląska Zaozłziańskiego, zaobserwowano duży ruch związany z pozbywaniem się własności nieruchomości przez właścicieli dotychczasowych. Obywatele czescy, którzy opuścili Polskę, masowo wyzbawiają się posiadanych nieruchomości. Zawarto już transakcje, sięgające kilkunastu milionów złotych. — M. in. towarzystwa spółdzielcze nabyły większy dom we Frysztaście. W domu tym założone będą filie polskich spółdzielni spożywczych.

Potrzebni zaraz
 chłopiec do zmywania statków; pokójówka w Pałace Hotel, rua Barão do Rio Branco, 60

Wesoły Kącik

TO NIC!
 — Oj proszę pana doktora, co za nieszczęście. Dałam mężowi lekarstwo zapisane przez pana doktora i tej nocy umarł!
 — To ni. nie znaczy. To lekarstwo zaczyna działać dopiero po upływie miesiąca!
RÓŻNICA
 Różnica między Sowiętami a Palestyną jest wyraźna: W Palestynie jest ściana płaczu, a w Sowiętach cienka śmiertci.
KOZMÓWKA SPORTOWA
 — Mówię ci, mój drogi, że tylko sport przedłuża nam życie.
 — A jednak przepraszam — nasi pradziadkowie nie uprawiali sportów.
 — No i co? Nie pomarli?
NIE MOŻE WIĘCEJ
 — Czy pan pił, tak jak zaleciłem przygotowaną wodę godzinę przed jedzeniem?
 — Nie mogę, panie doktorze. W żaden sposób nie mogę pić dłużej jak 10 minut. W brzuchu się nie mieści.
W SZKOLE
 Nauczyciel zwraca się do ucznia.
 — Powiedz mi, co to jest złoto? Uczeń milczy.

SANGUE SANGUE SANGUE

SANGUENOL

(Formuła niemiecka)

Jedynie lekarstwo w świecie z 8 środkami wzmacniającymi: fosfat, wapna, arsenik i t.d

Po 20 dniach użycia zauważa się:

1. Ogólny powrót sił i zwiększenie apetytu.
2. Całkowite zniknięcie bólów głowy, bezsenności i nerwowości.
3. Usunięcie depresji nerwowej i wychudzenia u płci obojga.

Nabranie na cele wagi 1-3 kilo.

SANGUENOL JEST WIELKIM WYNAZKEM NAUKOWYM — orzeczenie dra Manoela Soares de Castro.

— Jaki? nie wiesz?
 — Przecież powiedziałem — tłumaczy się uczeń.
 — Jaki? Milczales.
 — No? a czy milczenie to nie złoto?

Palecaj Gazetę sąsiadom

BANK Francusko-Włoski

DLA POŁUDNIOWEJ AMERYKI

Kapitał fr. 100.000.000 Rezerwa fr. — 139.000.000.000

Centrala PARYŻ (Rue Halevy, 12)

FILIE w BRAZYLII: S. Paulo—Rio de Janeiro—Santos—Curityba—Porto Alegre—Recife—Rio Grande—Bahia

AGENCJE: Araraquara, Barretos, Botucatu, Caxias, Espirito Santo do Pinhal, Jahu, Mocico, Ourinhos, Paranaguá, Ponta Grossa, Ribeirão Preto, Rio Preto, S. Carlos, S. José do Rio Pardo, S. Manoel.

ARGENTYNA: Buenos Aires—Rosario de S. Fé. CHILE: Santiago —Valparaiso. COLOMBIA: Barranquilla — Bogota. URUGWAJ — Montevideo.

Bank Francusko - Włoski dla Południowej Ameryki

Klijentelę o informowanie się o każdej operacji bankowej — adresując zapytania do Filii w Kurytybie (Sucursal em Curityba — Rua 15 de Novembro 316), albo pod adresem jego agencji w Ponta Grossa i Paranaguá

na rzek. Chłopi siedzieli na progach w ponurej rezygnacji. Ksiądz zaraz po mszy przyjechał, dobiegając sędka i krzypiąc nadejście, jak tylko mógł, ale zmożony powszechną rozpaczą zapukał w drzwi wszystkich. Bowiem jeszcze przed podniesieniem powrócił kowacz, a z nim oddział uformowany do niszczenia pól, złożony z walców, używanych do wyrywania żagionów, z bron i kłoców.

Wies zajączka, jakoby w tej ostatniej godzinie i kary. Kobiety zawyły przekleństwami, gromiły pługi, a co gorętsze jąły ciskać w kozaków, co im tylko wpadło w ręce.

Krew nagie krawczyła w żyłach, rozpacza, strach, gniew i szaleństwo zatargły wnętrzosciami, że wszyscy naraz zaczęli wrzeszczeć, jak opętani, gromić, przeklinać i zachęcać:

— Nie dawac się, chłopcy! Nie pozwólc! — I wraz jeli rwać koły, ogładac się za kosami, chwytac kamienie.

— Ja wam pokazę bunt! Każdy, który choć słowo pisnie, pójdzie na postronek. Milczec i śluchac! Wozy wyprawiacie na drogę i pakowac się, za dwie godziny ruszamy!

— Sam już przynajmniej do pospiechu a zahajki również pracowały żarliwie. Jednak, pomimo takiej pomocy, dopiero z zmierzchu sformowała się pochodowa kolumna. Cała droga zajęta wozy, inwentarze i ludzie, siedzieli jeno male dzieci i chorzy. Proboszcz miał przykazane jechać pierwszym wozem, na czole pochodu, ale tak się gdzieś zapodział w ostatniej chwili, że ani sposobu było go odszukać.

— Nie dawac się, chłopcy! Nie pozwólc! — I wraz jeli rwać koły, ogładac się za kosami, chwytac kamienie.

— Ja wam pokazę bunt! Każdy, który choć słowo pisnie, pójdzie na postronek. Milczec i śluchac! Wozy wyprawiacie na drogę i pakowac się, za dwie godziny ruszamy!

— Sam już przynajmniej do pospiechu a zahajki również pracowały żarliwie. Jednak, pomimo takiej pomocy, dopiero z zmierzchu sformowała się pochodowa kolumna. Cała droga zajęta wozy, inwentarze i ludzie, siedzieli jeno male dzieci i chorzy. Proboszcz miał przykazane jechać pierwszym wozem, na czole pochodu, ale tak się gdzieś zapodział w ostatniej chwili, że ani sposobu było go odszukać.

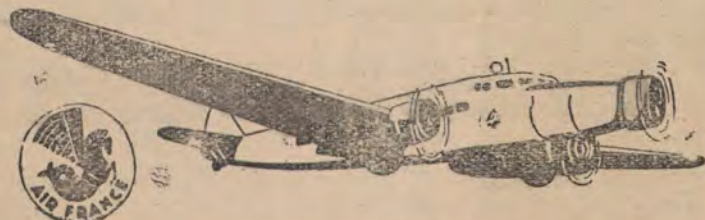
— Nie dawac się, chłopcy! Nie pozwólc! — I wraz jeli rwać koły, ogładac się za kosami, chwytac kamienie.

— Ja wam pokazę bunt! Każdy, który choć słowo pisnie, pójdzie na postronek. Milczec i śluchac! Wozy wyprawiacie na drogę i pakowac się, za dwie godziny ruszamy!

— Sam już przynajmniej do pospiechu a zahajki również pracowały żarliwie. Jednak, pomimo takiej pomocy, dopiero z zmierzchu sformowała się pochodowa kolumna. Cała droga zajęta wozy, inwentarze i ludzie, siedzieli jeno male dzieci i chorzy. Proboszcz miał przykazane jechać pierwszym wozem, na czole pochodu, ale tak się gdzieś zapodział w ostatniej chwili, że ani sposobu było go odszukać.

AIR FRANCE

Listy oraz przesyłki pocztą lotniczą nadawać można w Kurytybie w kierunku południa aż do Peru w poniedziałki do godz. 6 w Agencji i do godz. 8 na Poczcie Głównej. W kierunku północy aż do Natalu, Afryki, Europy, Polski Azji: w piątki do godz. 18 w Agencji i do godz. 21 na Poczcie Głównej.

Informacji udziela Filia Kompanii:

Rua 15 de Novembro, 622 --- Teleffon 2450
KURYTYBA

Kącik zdrowia

Okres ząbkowania

W okresie ząbkowania występują u niemowląt różne dolegliwości. Stąd też w siódmym miesiącu życia, gdy przeryniają się pierwsze dwa dolne siekacze, sportrząga się czasem przykre niedomagania. Ząbkowanie rozpoczyna się od przerywania pierwszych dwóch dolnych zębów siecznych. Po sześciu tygodniach lub dwóch miesiącach w odstępie ośmiu do czternastu dni, ukazują się środkowe dwa siekacze górne.

W tym okresie posiada dziecko sześć zębów. Po przerwie dwóch miesięcy, ukazują się kolejno dwa boczne dolne siekacze i cztery pierwsze zęby trzonowe. Dziecko ma wówczas dwanaście zębów. Po przerynięciu się dwunastego zęba, następuje zwykle przerwa od trzech do czterech miesięcy, po której wyrzynają się cztery kły.

Dziecko ma wówczas szesnaście zębów. Po ponownej przerwie od trzech do czterech miesięcy, ukazują się cztery zęby trzonowe. Dziecko otrzymało w ten sposób wszystkie dwadzieścia zębów mlecznych. Cały ten okres trwa dwa lata.

Nie zawsze jednak ząbkowanie odbywa się tak prawidłowo. Niekiedy odbywa się ono szybciej, czasem powolniej, ale zawsze między występowaniem poszczególnych grup zębów spotyka się przerwę.

Sa no ząbkowanie nie jest żadną chorobą, ale w czasie poszczególnych okresów ząbkowania dziecko jest słabsze i bardziej skłonne do różnych niedomagań wskutek szkodliwych wpływów zewnętrznych lub błędów w odżywianiu. Działła dziecka są wówczas czerwone i obrzękłe, czasem występuje ślinotok, a często niemowlę nie może ssać. Prawie zawsze powstaje u dziecka potrzeba żucia i dlatego chwytają ono i wkładają do buzi różne przedmioty i gryzie je.

Niektóre dzieci przechodzą

Dla domu i gospodarstwa

JAK UŻYŹNIĆ ROLE

Rośliny potrzebują pewnych składników chemicznych do rośnięcia i wydawania nasion. Jeżeli ziemia posiada wszystkie potrzebne składniki chemiczne, wówczas jest urodzajna. Jeżeli zaś brak jest pewnych składników chemicznych, ziemia nie wyda odpowiednich plonów: pomimo wszelkich starań rolnika.

Dlatego każdy rolnik powinien wiedzieć, jakie składniki są potrzebne dla roślin i powinien przekonać się, czy jego ziemia posiada dostateczną ilość tych składników. Tylko w ten sposób może rolnik powiększyć wydajność swojej ziemi i zapewnić sobie odpowiedni dochód za swoją ciężką pracę.

Węgiel i woda

Wszystkie rośliny potrzebują węgla. W powietrzu unosi się pewna ilość dwutlenku węgla, który jest rezultatem palenia, oddychania ludzi i zwierząt. Zielona materia w liściach roślin i drzew ma tę właściwość,

że pod wpływem promieni słonecznych i rozkładu dwutlenku węgla na tlen i węgiel. Węgiel jest zabierany przez rośliny, a czysty tlen idzie w powietrze. W ten sposób rośliny oczyszczają powietrze z dwutlenku węgla.

Wszystkie inne składniki chemiczne otrzymują rośliny z ziemi za pomocą korzeni. Woda w ziemi rozpuszcza różne sole: korzenie roślin biorą wodę a z nią razem różne składniki chemiczne potrzebne do rośnięcia. Ziemia musi więc posiadać pewną ilość wody, aby umożliwić rośnięcie roślin.

Wapno

Zapotrzebowanie na wapno zależy od gatunku roślin. Naprzykład jeden alkiek kukurydzy potrzebuje około 80 kilo wapna, jedna tona siana 20 kilo wapna, a jedna tona alfai 50 kilo wapna. Ponadto woda deszczowa może zabrać w ciągu roku z jednego akra uprawnej ziemi od kilku do 1,500 kilo wapna, zależnie od tego czy ziemia jest równa, czy pagórkowata.

Azot

Szczęśliwy gospodarz, gdy ziemia posiada dostateczną ilość azotu. Powinien też pilnować tego azotu jak oka w głowie. Tymczasem w okolicach pagórkowatych woda deszczowa zmywa nieraz bardzo wiele tego cennego składnika.

Na wielu ziemiach brak jest azotu w ziemi, a rolnik nie na pieniądze na kupno sztucznego nawozu. Jeżeli jednak czyta dzieła treści rolniczej wtemczas do wie się, że może włożyć azot do ziemi tanim kosztem przez siano lucerny, alfai, lubinu lub seradeli. Na korzeniach tych roślin mnożą się bakterie, które biorą azot z powietrza i przerabiają go na związki azotowe. Należy wszelako pamiętać, że alfai i lubin potrzebują sporo wapna w roli.

Fosfor

Rośliny potrzebują pewną ilość fosforu. W niektórych miejscach jest go pod dostatkiem, a w innych należy rozspać po ziemi nawozy sztuczne zawierające fosfor. Są one pochodzenia mineralnego, albo też z kości zwierzęcych.

Potas

Zwykle ziemia zawiera dostateczną ilość potasu. Dotychczas nie znaleziono praktycznego sposobu badania ilości potasu w ziemi. W naszych gospodarstwach dajemy ziemi potas przez posypywanie żopiołem drzewnym, spalenie ross itd. Trzeba mieć jednak na uwadze, że spalenie lasu wyniszcza równocześnie ziemię, spala próchnicę i oddaje rolę na pastwę deszczów.

Nawozy sztuczne

Gdy w roli naszej brak którejkolwiek z powyższych składników (wapna, azotu, fosforu, potasu), nie otrzymamy dobrych plonów. W nawozie sztucznym znajdują się wszystkie owe składniki, i dlatego dobry gospodarz stara się mieć jaknajwięcej obornika, aby nim użyć rolę.

Na wyjątkowo ziemi, np. około Kurytyby, dokopywanie nawozów sztucznych jest rzeczą konieczną. Nawóz sztuczny należy kupować tylko w spolegliwym źródle — i najlepiej zrobić rolnicy, gdy nie będą zakupywać go pojedynczo, ale za pośrednictwem swych towarzyszy. Tak postępuje od lat kolonia Afonso Pena i dobrze na tem wychodzi.

Kolonista

Poszukiwanie

W ważnej sprawie poszukuje Adama Dymiańskiego, który ostatnio przebywał w S. Anna do Livramento stan RG. S. Ktoby o nim wiedział, l. b. on sam, zechce dać pod adresem: Józef Dymiański, rua Bandeirantes nr. 1163 Kurytyba, Parana.

Szyje ubrania i sobretudy (jesonki) z własnego jak i klientów towaru podług miary w przeciągu 8 godzin. Zamawiając z rana oddajemy wieczorem tego samego dnia ubranie gotowe pierwszorzędna robota. Wielki skład kaszmirów, birmów jak ubrań gotowych.

ALFAATARIA FABRICA DAS ROUPAS FEITAS I CASA ABC
Curityba—Praça Dr. Generoso Marques 286
Rua 15 de Novembro 4

Piosenki Ludowe

OŻENIŁ SIĘ KUDŁA

Ożenił się Kudła
W piątek do południa,
Wziął sobie Kudłina,
Z podartą pierzyną.

Co się Kudła ruszy,
To się pierze kruszy,
Obróć już tak w pierze,
Podobny jak zwierzę!

Zieleni się trawka
W cieniu ponad wodą,
Ożenił się z Kasią
I gładką i młodą!

Stoi dąb nad wodą,
Konary się chwieją,
Do ciebie, dziewczyno,
Uczy mi się śmiejąc.

Siedzi gęś na wodzie,
Gąsior po niej pływie,
Powiedz mi dziewczyno,
Czy mnie kochasz, czy nie?

U mego wózcza
Wszystkie biegną koła,
Kocham tę dziewczynę,
Która jest wesoła.

Nie siej takiej roli,
Która źle zoraną,
Nie kochaj się w takiej,
Która rozkochana.

He lat mają granice w Europie?

W ciągu roku minionego dwukrotnie aż zmieniły się granice na mapie Europy

— To chyba koniec świata! — wołali rysownicy, którzy na nowo musieli zabrać się do kreślenia granic.

Nie mieli słuszności. Po bliższym zbadaniu okazuje się, że granice krajów europejskich zmieniają się znacznie częściej, niż przypuszczamy, i że wiek granic ich przeważnie jest krótki.

Obecna mapa Europy posiada 49 linii granicznych dzielących 27 państw; i oto okazuje się, że tylko jedna jedyna spośród nich ma 270 lat (jest to granica hiszpańsko-portugalska z r. 1668), że następna pod względem wieku ma lat 130 (szwedzko-finlandzka z r. 1809) i że wszystkie inne granice, które obecnie istnieją, powstały później, w ciągu ostatnich stu lat.

Piwem ugaszono pożar browaru

W sposób bardzo kosztowny uratował jeden z wielkich browarów Austrii swoje budynki od zupełnego zniszczenia ich przez pożar. Mianowicie wskutek zupełnego zamrożenia wodociągów musiał zarząd browaru użyć do gaszenia ognia cały zapas piwa.

Hoteli obłożony przez wilki

Ze Szwecji donoszą, że w pobliżu miasta Huza wilki obłożyły mały hotelik, uniemożliwiając jego mieszkańcom wyjście na dwór. Przez całą dobę trwało to niezwykłe obłożenie.

Telefonicznie wezwano pomocy, jednak wskutek wielkiej śnieżyicy dojazd był niemożliwy. Dopiero na drugi dzień przybyła „odsiecz”, wilki jednak tymczasem znikły.

BOL

Jedynym środkiem dla usmierzenia go jest

UŻYCIE

BALSAMU
STA. HELENA

Kolonist! Uwaga!

Do pracy w gospodarstwie polecam Wam narzędzia mego wyrobu, znane już szeroko i wyprobowane, najlepszej jakości.

Ostrza do plugów, Hamulce do wozów, Młocarnie do prostej słomy

Zadajcie tych wyrobów mojej marki w Waszych sklepach. Jeśli nie otrzymacie, piszcie wprost pod adresem:

Stanisław Szcypior
ZAKŁAD MECHANICZNY
Contenda via Guajuvira

Dr. Bronisław Ostoja Roguski

ADWOKAT

Sprawy cywilne, handlowe i robotnicze, a w entarże, naturalizacje. Przyjmuje pełnomocnictwa do załatwiania, lewskich spraw przy urzędach stanowych i neralnych

Biuro—Praça Tiradentes, 509, 2-o piętro Od 9—1—1 i od 3—5

Zaprzyjęzony Rómacz publiczny

J. GELBERT

Rua Pedro Ivo, 211

Tłómaczy urzędownie wszystkie języki. — Załatwia również sprawy z poza Kurytyby, w tym celu należy nadesłać dokumenty pocztą poleconą

Naprawa maszyn do s

Wasza maszyna do szycia potrzebuje naprawy?—Zwróćcie się do specjalisty
NARCISO MORONA
Rua S. Francisco, 329
Naprawia także rondle, garnki i inne statki kuchenne.

Dr. M. Matiskei

ADVOGADO

Spadki
Pomiary sądowe
Wypadki przy pracy
Obrona
Malet

LEKARZE

Dr. Aleksander Dobrowolski

Klinika medyczno-chirurgiczna
Leczenie zylaków, wrzodów, hemoroidów. Chirurgia ogólna. Syfilis, choroby weneryczne. Własne laboratorium do analiz.
KONSULTORIUM: Praça Tiradentes, 322. Od 13 do 12 i od 3 do 6 godz.
MIESZKANIE: rua 13 de Maio, 879; Telefon 1036.

Dr. JANINA WĄTROBIANKA

CHOROBY DZIECIĘCE I KOBIECE
— PORODY —
KLINIKA OGÓLNA
— WYJAZDY NA KOLONJE —
Konsultorium i rezydencja:
MARECHAL MALLET

DR. DANTE ROMANO

Z praktyką w szpitalach berlińskich Internista Szpitala Ewangelickiego Santa Casa de Misericórdia w Rio de Janeiro. Profesor sekcji operacyjnej na Fakultecie Medycyny. Leczy syfilis, choroby dróg moczowych i kobiece. Promienie ultrafioletowe, operacje wyrostka robaczkowego, przepukliny, hemoroidów, wrzodów i nowotworów, chirurgia pochwy rozrodzanej, jajników, wrzodów, pęcherza, nerek, żołądka, płuca, gruczołów, wątroby, i t. d.
Konsultorium: Praça Tiradentes, Nr. 554 (nad apteką Minerwa). Rezydencja: Praça Senador Corta, 4

Dr. Carlos Heller

Z praktyką w szpitalach w Hamburgu, Paryżu i Wiedniu. Szef kliniki ginekologicznej i taktytu medycyny.
Klinika medyczna. — Choroby pierśsiowe, skórne, piciowe. — Promienie ultrafioletowe.
Konsultorium: — Farmacia Avenida, av. João Pessoa, 68 — od 10,30 do 11,30 i 4 do 6. — Farmacia da Ordem Praça da Ordem od 9 do 10.
Telefony: Konsultorium: 875 Mieszka 2e 424

DR. M. ISAACSON

Profesor Fakultetu Medycznego na Uniwersytecie Paradyżskim
Operacje i pomoc przy porodach. — Choroby kobiece. — Gruźlica. — Dietytacja. Promienie ultrafioletowe.
Konsultorium: Praça Zacharias, 622 2-o piętro. Tel. 1168. Rezydencja: Rua, Bruno Figueira, 110 (Batel.)

UŻYWANY

ELIXIR 914

Po kilku dniach szycia tego lekarstwa zauważyc można:
1) — Krew czysta, wolna po wszelkich nieczystości i dobry stan zdrowia.
2) — Zniknięcie przyszców, egzemy, wrzodów, swędzenia, ran jatrzących etc.
3) — Zniknięcie zupełnie REUMATYZMU, bólu w kościach i bólu głowy.
4) — Zniknięcie objawów syfilitycznych i wszelkich niedomagań spowodowanych przez syfilis.
5) — Żołądek i kisielki w doskonałym stanie, bo „ELIXIR 914” nie atakuje żołądka i nie zawiera jodu.
Jest jedynym lekarstwem czyszczącym krew które posiada świadectwa szpitali od specjałów sów oczu i chorób syfilitycznych.
PODWOJNE FLASZKI zawierają 2 razy więcej płynu „ELIXIR 914” a kosztuje o 20 proc. mniej, niż dwie zwykłe flaszki.

Dr. LUDWIK WOLSKI

ADWOKAT
Prowadzi sprawy cywilne, handlowe, spadkowe i kryminalne. Pośredniczy w załatwianiu spraw w Polsce
Rua Brigadeliro Franco, 1488.
KURYTYBA.

KURS NOCNY BEZPŁATNY DLA DOROSŁYCH

Gimnazjum „Novo Athenou współpracując z krajową akcją mającą na celu rozpowszechnienie nauki, otwarto z dniem 13 maja bezpłatny kurs szkolny dla osób dorosłych, funkcjonujący w nocy. Zapisy codziennie „NOVO ATHENOU” r. Avaidabam, 278 — Telefon 378

DENTYSCI

Dyplomowany Lekarz Dentysta

J. Furmaniak SCHMIDTINGEROWA

Leczenie zębów, plombowanie, wyjmowanie bez bólu, wprawianie sztucznych zębów, szczęk i t. d.
Avenida Jayme Re's, 216
Przyjmuje od godz. 8—12 i od 1—5 oopoi.

DYPLOMOWANY

LEKARZ DENTYSTA

Jan Skalski

posiadający 10-letnią praktykę, wykonuje wszelkie prace wchodzące w zakres dentystyki, starannie i po najniższych cenach.
Godziny przyjęć: od 8 do 12 i od 13 do 18
Rua Emiliano Pereira 670
Kurytyba — Parana

Maria Kryńska

Dyplomowany Lekarz-dentysta
przyjmuje od 1 do 6 pop.
71. Ebanus Pereira nr. 356
Telefon 1-2-5-5

„A BRANDINA“

Wielka parowa fabryka cukierków pierwszorzędnych, pastylek gumowych, pomadek i t. d.

Cukierki malinowe, kokosowe, mlekowe, cytrynowe, ananasowe, truskawkowe, bananowe, mleczne i gumowe. Oprócz tych są jeszcze inne gatunki specjalne, nowego formatu, które w każdej chwili można nabyć po cenach bardzo przystępnych. — Uprasa się Szanownych Rodaków o łaskawe przekonanie się, że są też najlepsze i najczystsze w Kurytybie. Każdy Polak powinien kupować tylko cukierki z polskiej fabryki „A BRANDINA“

Specjalność fabryki:

Jaja cukrowe!

BRACIA SOBANIA

Rua Nunes Machado, 300—304
Curityba — Telefon, 1423 — Parana.

Nauka Kroju

Praktyczny podręcznik Heleny Gryzelko z modelami i objaśnieniami. Dzieł bielizny i krakwieki. — Książka bardzo użyteczna w każdym domu.
Cena 1:000

Tabaki fajkowe 18 gat
Fumo em corda od 6\$—22\$
Legítimo amarelinho k. 20\$
Brytywy od 8\$500—35\$
Zarówki od 1\$800—30\$
Kamienie do brzytwy od 8\$—75\$
Kremienie do brzytwy od 3\$
Fiorecki, Charutaria Liberty
Praça Tiradentes, 305

Poniżej ceny sprzedaje meble jedynie CASA DAVID
Ładne meble w polskim stylu. Postanowiliśmy zarządzić generalną wyprzedaż z 10 proc. i 20 proc. opustu. — Ujrzcie, to znaczy uwierzyć! Przyjdźcie do CASA DAVID, zanim kupicie gdzieś indziej
Meble? — Tylko CASA DAVID
Uważajcie, skład ma 4 drzwi, mamy też maszyny do szycia
Na Boże Narodzenie i Nowy Rok od 15 do 20 proc. opustu

CASA DAVID
Rua S. Francisco 322 — Telefon 1-61-7

Ważne dla przybywających na krótki czas do Kurytyby

Szyje ubrania i sobretudy (jesonki) z własnego jak i klientów towaru podług miary w przeciągu 8 godzin. Zamawiając z rana oddajemy wieczorem tego samego dnia ubranie gotowe pierwszorzędna robota. Wielki skład kaszmirów, birmów jak ubrań gotowych.
ALFAATARIA FABRICA DAS ROUPAS FEITAS I CASA ABC
Curityba—Praça Dr. Generoso Marques 286
Rua 15 de Novembro 4

„Państwo saletry“

PATRZYMY NA CHILE

Opis kraju

Republika Chile jest jednym z najlepiej rozwiniętych krajów połudn. Ameryki. Liczy blisko 5 milionów mieszkańców, a przy obszarze 750 tys. km.kw. stan Parana zmieściłby się w Chile 4-krotnie. Stolica Santiago jest po Bs. Aires, Rio de Janeiro i S. Paulo 4-tym z rządu miastem Ameryki pldn. z liczbą 700 tysięcy mieszk., (tyleż samo, co Montevideo w Urugwaju).

Ludność Chile zajmuje się głównie górnictwem, sławną jest w całym świecie używana saletra chilijska, znakomity nawóz sztuczny, zawierający azot. Bogactwa kopalniane kraju poza saletrą: miedź, węgiel, żelazo, cynk, kobalt, srebro, ołów, siarka. Rolnictwo rozwija się w prowincjach na południe od stolicy, w Concepción, Valdivia. Chile wywozi: saletrę, miedź (12 proc. produkcji światowej), żelazo, wełnę, owoce i wino — a przywozi z zagranicy: cukier, naftę, ryż, maszynę, wyroby gotowe.

Po Arturze Alessandrim objął niedawno władzę prezydenta republiki Aguirre Cerda, wprowadzający w czyn wielkie reformy społeczne.

Z przeszłości

Chile zamieszkiwali niegdyś araukowie, najblizszy ze szczepów indyjskich w całej Ameryce pldn. Ani inkasi nie zdołali ich podbić. Konkwiści hiszpańska kraju wyszła z Peru. Pierwszą, lecz daremną wyprawę poprowadził tam Diego Almagro, towarzyszył Pizarra, a działo się to równocześnie z założeniem Buenos Aires, w 1535 r. Zdobyte Chile nastąpiło w kilka lat później, przeprowadził je jeden z kapitanów Pizarra, waleczny Pedro Valdivia. Założył on Santiago w 1541 r., na kilkanaście lat przed powstaniem S. Paula w

Brazylii. Valdivia założył i miasto Concepción, które uległo ostatniemu trzęsieniu ziemi. Zginął później z ręki araukanów, którzy sprawili sobie ucztę z jego zwłok.

Chile uzyskało niepedległość z początkiem XIX wieku. Walczyło o nią z bronią ręczną pod wodzą San Martina i swego bohatera narodowego pochodzenia irlandzkiego O' Higginsa.

Napaści czeskie na Śląsku

PAT. Akcja terrorystyczna czeskich bojówek nie ustaje. Znowu w Szonychlu u Bogumina rzucono na patrol policji polskiej granat ręczny, na szczęście granat uciekł nikogo. Granat był pochodzenia czeskiego. Tchórzliwy sprawca umknął wśród ciemnej nocy. Tego samego dnia, wieczorem w Lutyńcu rzucono granat pod dom polskiego działacza Kwaśniaka, który doznał ciężkich porażeń. W nocy, podczas polskiej obławy na czeskich zbrodniarzy, padło w kierunku polskich strażników z pod lasu w Radwanicach i kopalni „Ludwika“ znajdującej się po stronie czeskiej kilka salw z ręcznej broni. Oczywiście, że strażnicy polscy odpowiedzili strzałami. W tym samym czasie pod Mestami padły ze strony czeskiej strzały w kierunku polskich posterunków — że te strzelaniny są organizowane pla-

Wspomnienia Polskie

W myśli Polaka Chile łączy się zawsze z Ignacym Domejką wychowankiem uniwersytetu wileńskiego, uczniem Jędrzeja Śniadeckiego i serdecznym przyjacielem Adama Mickiewicza. Okrył on chwałą imię polskie na tej kontynencie, jako uczony i badacz. Przybył z Paryża na zaproszenie rządu w 1838 roku. Założył pracownię chemiczną w Coquimbo, był profesorem nauk przyrodniczych na uniwersytecie w Santiago, odbył szereg podróży eksploracyjnych i jest autorem wielu prac naukowych. Dał podstawę pod rozwój kopalnictwa w „republice saletry“. Potomkowie jego żyją do dziś, wnuk jego jest konsulem honorowym odrodzonej ojczyzny dziedka.

Z Hiszpanii

Ostatnie wiadomości

Przesmyki w Pirenejach są świadkiem prawdziwej „wędrowności ludów“. Idą na wygnanie tysiące republikanów i na posterunkach francuskich pozostawiają uzbrojenie, jak karabiny, naboje, granaty. Liczą, że z ćwierćmilionowej armii katalońskiej przejdzie do Hiszpanii z górą sto tysięcy żołnierzy.

Miastem, które najdłużej się bronilo, przetrwawszy upadek Gerony i Figueras, była Puigcerda, pograniczna stacja kolejowa opodal Andorry.

W Perthur przejechało granicę francuską w ciągu jednej nocy 3 tysiące samochodów z zamożnymi ucieczkowiczami, urzędnikami, oficerami.

W ciągu półtora miesiąca powstańcy zajęli trzy prowincje katalońskie, biorąc w niewolę 55 tysięcy żołnierzy i zamując 25 tys. km.kwadr. W Barcelonie żandarmeria powstańców wrzuciła do więzień 35 tysięcy ludzi.

Faszyści mają w swym ręku 35 prowincji, rządcą pozostało w okolicach Madrytu i Walencji już tylko 7, a 5 prowincji, to „ziemia nieczyja“.

Wśród członków rządu republikańskiego, który uszedł do Francji, niema zgodnego poglądu na dalsze losy Madrytu i Walencji. Prezydent Azana i szereg ministrów jest zdania, że walka skończona. Negrin, Vayo i Miaja opowiadają się za dalszą obroną Madrytu i Walencji.

przemysłowe, zużywające drzewo. W związku z tym zarządzeniem wchodzi w życie obowiązek zalesiania tych miejsc, w których las został ścięty. Bliższych informacji należy zasięgnąć w stowarym departamencie rolnictwa w Kurytybie lub u inspektorów-agronomów albo prefekturach w poszczególnych municypaliach.

Grobowiec cesarski

— W Petropolis, stan Rio, kończy się budowa mauzoleum w miejscowej katedrze, przeznaczono na pomieszczenie zwłok cesarza Dom Pedro II i cesarzowej Teresy Krystyny.

Wybory w Gdyni

Agencja Havasa donosi z Gdyni, że przy wyborach miejskich partia rządowa (Obóz Zjedn. Nar.) poniosła dotkliwą klęskę. Na 32 radców, OZN wybrał tylko 4, 15 krzesła dostało się socjalistom a 13 narodowcom. Trzecia część rady miejskiej, czyli 16 radców będzie zamianowana przed rząd — lecz i wtedy OZN przy 20 głosach będzie miał znaczną mniejszość.

Z całej Brazylii

Wydawnictwa propagandowe

Z Rio otrzymano wydawnictwa propagandowe z Szeftury policji i Ministerstwa wychowania; należy przyznać, że są one na czasie i spełniają niewątpliwie swe zadanie. Służba Informacyjna (Serviço de Divulgação) wydała książkę o komunizmie i jego niebezpieczeństwie. Akcja Narodowa Wychowania (Cruzada Nacional de Educação), działająca pod protektoratem ministerstwa, wypuściła dwie broszurki propagandowe za zwalczaniem analfabetyzmu i razbudową szkół. Broszury nawołują do zakładania szkół i pouczają, jak to należy czynić.

„Dziela Interwentora Manoela Ribasa“

Pod tym tytułem wyświetlono w ub. tyg. w Kurytybie nader aktualny film, który obrazuje postępy Parany pod rządami interwentora Manoela Ribasa. Port w Paranaguá, szkoła rybacka, nowe drogi i mosty, stajnie zarodowe, łany pszenicy, oto kilka migawek z tego pouczającego filmu, który doczeka się niewątpliwie także wyświetlenia w kinach intertoru.

Spis produkcji drzewnej
Dnia 14 bm. kończy się termin, wyznaczony do rejestracji przedsiębiorstw drzewnych w Paranie.

Rejestracja obowiązuje tak właścicieli lasów, którzy sprzedają drzewo, jak tartaki oraz przedsiębiorstwa trudniące się wyrębem drzewa na opał, wypalaniem węgla oraz koleje, elektrownie i zakłady

PIŁSUDSKI O HITLERZE

Dawniejszy prezydent Senatu gdańskiego, dr. Herman Rauschnig wydał w Szwajcarii książkę „Revolucja Nihilizmu“, w której bardzo surowo osądza hitleryzm. Stawia ten ruch na równi z bolszewizmem, twierdząc, że są to dwa bieguny politycznego nihilizmu. (Wyraz nihilizm pochodzi od łacińskiego „nihil“ po polsku „nic“).

„Kurier Polski“ przytacza z książki Rauschninga interesujące szczegóły o tym, jak doszło do porozumienia polsko-niemieckiego. W lecie 1933 r. Rauschnig dostał polecenie doprowadzenia do spotkania Hitlera z marsz. Piłsudskim. Miało ono nastąpić na samej granicy. Ale Piłsudski odrzucił ten projekt.

W grudniu 1933 r. Rauschnig uzyskał posłuchanie w Belwedrze, Sprawozdanie Rauschninga brzmi następująco:

„Pan Hitler ryzykuje za dużo, wyraził się kilkakrotnie Marszałek Polski. Hitler niemieckiego narodu nie zmienił i go na swój sposób nie przemienił. Zewnętrznie stałby się może inny. Ale wszystkie trudności istniałyby jak przedtem, byłyby tylko zakryte. W odpowiednim czasie ujawniłyby się. Marszałek wskazał na własną trudną pracę wychowawczą w narodzie polskim“.

„Marszałek polkreslił potem zasadniczy błąd Hitlera, to że za bardzo wysuwał się na front, przez co sam bierze na siebie całą odpowiedzialność... „W samozgraniczeniu się poznać mistrza“.

Kilkakrotnie powtarzał Marszałek z naciskiem te słowa Goethego i wskazywał na umiar jako na jedyną drogę ku trwałemu powodzeniu. Poskromić naród udałoby się przeciw tylko mistrzowi...
Z dalszego przebiegu rozmowy

wy sędzi Rauschnig, że Marszałek nie pochwałal przesyady poczynił dyktatorskich, a ze słów jego o wydarzeniach w Polsce w 1926 roku wnioskując, że właśnie z całym rozmysłem uniknął tego, co Hitler żarliwie potęgował: zdecydowanej dyktatury, którą Piłsudski uważał za szkodliwą i nietrwałą, bo niszczącą siły odrodzenia u narodu.

Rumunia odwołała posła z Niemiec

Rumunia poszła za przykładem Stanów Zjednoczonych i odwołała z Berlina swego posła Djuvera, na czas nieokreślony. Odwołanie to nastąpiło częściwo z powodu ataków prasy niemieckiej na króla Rumunii, Karola, za zabicie 13 przywódców Żelaznej Gwardii (nazistów) w Rumunii. Prasa berlińska twierdziła, że Codreanu i jego towarzysze zabici zostali nie w czasie ucieczki, gdy nie mieli powodu uciekać, ale na rozkaz radowłosej milicji Karola, żydówki Magdy Lupescu, która w ten sposób zemściła się za swych pobratymców na przeciwdyktatorskich nazistach rumuńskich. To twierdzenie rozgniewało Karola, i chociaż ostatnio prasa niemiecka zaprzestała swych ataków, posła swego odwołał.

Ponad biegun

Rząd angielski zastanawia się nad utworzeniem drogi powietrznej ponad tereny bieguną południowego, któraby skróciła o 10,000 mil podróż pomiędzy Afryką południową a Australią. — Anglia zamierza postarać się o zezwolenie francuskie na korzystanie z mało znanej wyspy Adeli, w odległości 1,400 mil od bieguny południowej, na postój w drodze do Afryki.

Na sprzedaż świeżo pobudowany duży bungalow przy ulicy Palmeira, 65 — CAMPO DO PARANA (blisko Vila Lustoza). Cena przystępna.
Informacji udziela się przy ul. De-zembargador Mota, 1760.

Fachowcy potrzebni

Stelmach do robienia wozów. Najchętniej specjalista z Araukarii lub okolicy. Kandydat bez długiej praktyki i bez świadectw nie będą brani pod uwagę.
Kowal z dobrą praktyką przy wyrobie plugów i kuciu wozów rozmaitych typów. Konieczne zaświadczenie dotychczasowej pracy (cieśla) i stolarz meblarski. Pożądani tacy, którzy **Budowniczy** znają nowe style a mają praktykę i doświadczenie. Konieczne rysunki i fotografie prac wykonanych i zaświadczenie firm. Dobra sposobność dla specjalistów z Kurytyby lub S. Paula.
Złotnik z praktyką i świadectwami do pozłacania, niklowania, posrebrzania, oksydowania, chromowania, galwanizowania.
Garbarz dobry specjalista w wyprawianiu skór; trzeba przedstawić próbki swych prac i świadectwa.
Oferty pisemne z życiorysem, odpisami świadectw, fotografiami, proszę nadesłać pod adresem:
KAZIMIERZ BALCEWICZ I R A T Y — Parana
Podać swe wymagania i adres na odpowiedź.

POLSKA NA MORZU

PAT. Między Tow. Okrętowym Polsko-Brytyjskie Tow. Okrętowe S. A. a stocznią holenderską „Weri de Nord“ zawarta została umowa na budowę statku pasażersko-towarowego dla obsługi linii Gdynia-Havre-Londyn, na której obecnie pracuje „S.S. War-

szawa“. — Nowy polski statek będzie posiadał 87 m. długości, pojemność ładunkowa 90 tys. obj. pomieszczenia dla 270 pasażerów, napęd motorowy, maszynę chłodniczą i najnowsze urządzenia techniczne.

Łódź pracuje dla Ameryki

PAT. Przemysł rękawicznicy w Polsce otrzymał ostatnio poważne zamówienia od kupców amerykańskich, którzy dotąd zapatrywali się w towary w fabrykach sudeckich, znajdujących się obecnie w granicach Niemiec. W związku z zamówieniami, polskie wytwórnie rękawicze muszą przystąpić do pracy na trzy zmiany, by podać na czas dostawom.

Litwa kupuje drzewo w Polsce

PAT. W wyniku umowy handlowej polsko-litewskiej kończą się obecnie układy dotyczące pierwszej dużej transakcji między litewskim syndykatem drzewnym a Polską o dostawę z Polski 90,000 metr. sześć. drzewa, wartości 3 miliony zł.

JĘCZMIEN BROWARNIANY P. HAMERSKIEGO
Nowa i największa Kolonia w Paranie położona w okolicy bardzo dużej przyszłości na prawym brzegu rzeki Igassu blisko traktu Guarapuava-Foz do Igassu. Niebywały nigdzie ogromny procent ziemi pierwszej klasy zupełnie równej, nadającej się do uprawy plugiem. Cena ziemi obecnie mierzonego drugiego bloku 120\$000 za akier. Warto zamawiać zaraz bo będzie drożej.
Informacji udziela się w Kurytybie, przy ul. Ermelino de Leão 15, piętro 1, lub na kolonii **Rio das Cobras (Jagoda)** (municypium Guarapuava), za osadą Laranjeiras.
PROSPEKT ILLUSTROWANY wysyłamy na żądanie.
Adres dla listów:
CIA COLONIZADORA E MERCANTIL PARANAENSE S. A.
Caixa postal 222, Curitiba — Parana

Upraszamy, że kupujący ziemię nie mogą liczyć na stały zarobek przy pracach na kolonii ani tem bardziej na kredyt w naszym magazynie, muszą więc posiadać pewien zapas gotówki na zagospodarowanie się.

UWAGA: Wystrzegać się „fazendeirów“, proponujących sprzedaż terenów. Tytuły własności w Paranie są często nieuregulowane, i koloniści, nabywający ziemię z rąk prywatnych, są narażeni na podwójne płacenie

Registrada sob. n. 1 no Registro Imobiliario de Gpuava, de acordo com o decreto-lei n. 58 de 10-12-937, art. 10.

LOTERJA STANU PARANA
Ciągnięcia w Lutym.
14 wtorek 50.000\$000
PLANO J
Premie
1 Premia 50.000\$
1 " 4.000\$
1 " 1.500\$
2 " 500\$ 1.000\$
5 " 300\$ 1.500\$
6 " 200\$ 1.200\$
19 " 100\$ 1.900\$
50 " 50\$ 2.500\$
320 " 30\$ 9.600\$
1200 " 30\$
dla ostatnich 2 liczb od 1 do 10 prem. 36.000\$
1605 Pr. i końc. 109 200\$
Tylko 12.000 biletów

Naturalizacje
Adwokaci: DR. FLAVIO FONTANA
i DR. LAURO SCHLEDER
Podejmują się szybkiego przeprowadzenia jakiegokolwiek sprawy w tym zakresie
KURYTYBA, Rua 15 de Novembro nr. 225
od 9 do 11 i od 14 do 16

Casa Sordres casa das
GRAVATAS BONITAS
POR PREÇOS AO ALCANCE DE TODOS
Rua 15 de Nov. nr. 9 36
tel 909 KURYTYBA